

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÁKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-heteses petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Ryftér petit sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 351.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, március 17.

Mai számunk főbb közleményei:

A trónbeszéd.
Pulitzer Albert végrendelete.
József főherceg Luegerrói.
Koldus-rapport.
A nábob végrendelete a Kurián.
A fehér behívók.
Elzúllott uri fluk.
Tarnowszka grófnő vallomása.

A kisjenői találkozás.

Arad, március 16.

A kisjenői uton találkozott egymással a főherceg és a Negyvennyolc. A főherceg, aki vadászatról jött és a Negyvennyolc, amely egy napra igazán visszatért a szívekbe, hogy felfrissült emlékeivel, pezsdítő hevével feldiszipse a márciusi nagy nap évfordulóját. Az a Negyvennyolc, melynek tiszteletében, megünneplésében egy már az ország a legalsóbbaktól a legfelsőbbekig és amelynek elismerésében csakis a legeslegfelsőbbek köre jelent erősen elzárt területet, ahova nem hatol be a márciusi emlékek friss levegője.

Gyönyörű, fenséges ez az ünnep, de nem udvarképes. Pedig nem is lehetne ráfogni, hogy tartalma, a hoznótt eszmék, a körötte fonódó glória ellentétben állanak a dinasztia jól felfogott érdekeivel. Hiszen mindaz, ami március 15-én kipattant, megvalósult óhajítás, mindaz, ami Jókai, Petőfi és kortársai lelkén keresztül megnyilatkozott nemzeti akarat volt, nagyrészt törvénné vált, királyi kéz szen-

tesítette valósággá. Inkább az magyarázza ezt a hidegséget, a dinasztia idegenkedését a márciusi ünnep hangulatától, hogy az uralkodók sehol és soha sem szoktak forradalmakat ünnepelni. Még azok az uralkodók sem, akik forradalmaknak köszönhetik trónjukat, országukat.

Ezért szinte furcsa is lenne azt kívánni, hogy a forradalom előestéjének ünnepét megülje az uralkodóház és annak hangulatából maga is kivegye részét. Ezek a sorok sem ilyen alkalmából írónak. Mindössze annyi történt, — mint azt annak idején megírtuk — hogy a márciusi idusát ünneplő kisjenőiek a főhercegi kastély előtt üdvözölték József főherceget, aki szívélyesen, szinte lelkesedve, viszonzta ezt az üdvözlést. Es mégis: mintha az érdekes találkozásban több lenne egy véletlen epizódnál, mintha e köszöntésben egyéb is nyilatkozott volna meg, mint kedves udvariasság. Már csak azért is, mert hőse éppen József főherceg, akiről ugylátszik, hogy csupán kiosztott szerepként viseli a „magyar főherceg” címét. Apjától öröklött, magyar földön magába szívott gondolkodás, magyar levegőben megérett érzelmek közvetlen közel hozták őt a magyar nemzet lelkéhez. Es ezért nem is csodálható, hogy amikor Kisjenőn a Negyvennyolc ünneplői találkoztak a főherceggel, egy percig sem gondoltak arra, hogy a Habsburg-ház egy tagja előtt tapintatos csönddel kellene elhaladniok, mert talán őt, aki nem ünne-

pelhet velők, kellemetlenül érinthetné, ha azzal kapcsolatba hozzák.

Es ez a kisjenői epizód bevilágít egy távoli, de talán nem éppen beláthatatlan messziségben álló lehetőségbe. Bevilágít abba az időbe, amikor az uralkodóház tagja nemcsak találkozik az ünnepi menettel, hanem maga keresi fel az ünneplőket és részt vesz azok örömeiben, lelkesedik a lelkesedőkkel, emlékezik az emlékezőkkel. Részletezni sem lehet azokat az érdekeket, amelyek ahhoz fűződnek, hogy az uralkodóház egygyé olvadjon a nemzettel annak legszentebb érzéseiben, legmagasztosabb ünnepeiben. Semmilyen vívmány, semmilyen nehéz uton megszerezhető külsőség nem tudná az uralkodóház népszerűségét olyan mértékben meggyökereztetni ebben az országban, mint ha ez a távoli lehetőség bekövetkezne. Valamelyik nagy magyar politikus mondta, hogy a magyar nemzet kevéssel beéri, ha azt kényszer nélkül, önként és örömmel adná neki. Ha nem is lenne mindjárt kézzelfogható értéke, felváltható haszna annak, ha például egy királyi herceg részt venne valamely nagy nemzeti ünnep megülésében, de megbecsülését jelentené a magyarság jelentebb történeti emlékeinek és meghallgatását a nemzet szíve dobbanásának. Amint — hogy csak egy nagyon aktuális példát hozzunk — a parlament feloszlata alkalmával is a király képviselőjében jár el József főherceg, úgy a király érzéseit látnák és érté-

A gésa csak álmodik.

Írta: Stettner Tamás.

Nem volt japán leány.

Az én Micim csak nagyon szerette Nippon kicsiny, törékeny nőit s azután ez a nagy szeretet az ő arcát is japánossá változtatta. De megkülönböztet is az én Micimnek törékeny természet volt s az arcvonásaiából a Mimosák tapasztalatokkal kevert fájdalmas szendessége sugárzott. A szemében, azokban a mélységek fukete szemekben pedig sötétben lobogott a Kelet „taifunos” buja világa.

Es én — őszintén megvallva — szerettem ezt az európai gésát. — Egy tűnő sugárral ugyan régen tova ment mellőlem, de az emléke azért gyakran felkísért bennem a szívem mélyéből az agyamba. Es ilyenkor, itt a kávéház füstös levegőjében a szemem elé rajzolódik a múlt.

Előbb a semmiből a halványlila budoirjának körvonalai bontakoznak ki. Majd lassan visszalátom a budoir-ban a jegesmedve bőrrel letakart szőnyegdiványt is, amelyen ő rendszeren sárga krizantémaos skarlátvörös kimonóban hevert és alvást színlelt, mikor engem várt.

Százsor láttam őt ebben a helyzetben és mégis, százsor megcsodáltam az ellentéteknek azt a fenséges harmoniáját, ami ebben a lát-

ványban s ebben a szinkáprázatban élt és lihegett. S mikor százegyedszer is a lehunytt szempilláig jutott a tekintetem, ebben a százegyedik újralátásban sem tudtam ellentállni a nagy vágyak... hogy csókkal ébresszem fel.

Ilyenkor rendszeren mosolyogni kezdett. S ilyenkor én rendszeren eléje tértem. Es fecsegtünk. Csak fecsegtünk, sok-sok olyan témáról, ami csak nekünk volt bűbajos, ami csupán kettőnknek érdekelt. Boldogok voltunk, mert szeretve éltünk.

Es ezekben a pillanatokban, abban a kicsiny arany gyűrűben, melyet én adtam neki, sötét mélységgel villogtak a smaragdok, de aztán elkövetkezett az utolsó est.

Ezen az estén, mikor megcsókoltam, nem nyitotta fel árnyékvetítő szempilláit és nem mosolygott. Mikor térdre roskadtam előtte, a kicsiny arany gyűrűre tévedt a pillantásom. Megdöbbsentem. A smaragdokból kifakult a sötét mélység s a smaragdok olyan halványak voltak, mint egy reményét nem vesztett évtizedes emlék.

Ma tudom, hogy akkor a smaragdokból a gyűrűre vetődött villanyfény loptak ki a mélységet. De akkor... osodát és azt láttam meg az elhalványult ékkövekben, hogy közöttünk vége mindennek.

Es csakugyan, mindennek vége volt.

Egy jó órahosszáig zokoghattam már ott,

elötte térdelve, mikor, a faliórája mély ütésére felébredt.

— Te itt vagy? — kérdezte tőlem undokul sablonosan.

S én mit is felelhettem volna mást, mint egy forró könyvet, ami eléggé ostobán a szemébe hullott.

— Örült! — ordított rám hiszterikusan és összekuporodott japán módra a jegesmedve bőrön. Most már neki szólni kezdte az én keserűségem is és beszéltem:

— Igen, örült vagyok. Örült! Mert hinni mertem csak egy pillanatra is, hogy te örökre vagy az enyém...

— S te mindenkié — vágott szavamba a nőnek azzal a kiméletlenül maró gunyjával, amelyet csak akkor használnak, amikor egy-egy férfitől szabadulni akarnak.

Célját elérte. Belém fagyott a vádaskodni akarás. Es most már energia nélkül folytattam:

— Édes kicsi gésám! Látnod: én is csak férfi voltam. Férfi, aki megérdemli, hogy elhagyják.

— Nos... akkor meg mit akarsz tőlem? Egy hazug könnyel, melyet ügyetlen raffinériával, vádlón hullattál a szemembe, azzal akarsz talán a melletted maradásra bírni?... Ezen csak nevetni... nem... csak kacagni lehet. Kacagni mohón, kacagni kéjjel

kelnék abban is, ha nem rideg politikai aktusból, de a hazaszeretet újongó ünnepéből kérné ki a maga részét a dinasztia tagja.

A TRÓNBSZÉD.

Khuen-Héderváry József főhercegnél.

Távirati tudósítás.

Arad, március 16.

Folynak az előkészületei a nagy temetésnek, a parlament fölösztatásának. Khuen-Héderváry miniszterelnök ma tárgyalásokat folytatott József főherceggel, aki a felosztatásnál a király személyét fogja képviselni. Készen van már a trónbeszéd szövege is, amely rövid indokolását fogja tartalmazni annak, hogy miért kellett az öt évre született ülésszakot egy évvel korábban berekeszteni.

A függetlenségek két pártja nem vesz részt a fölösztató szertartáson. A Justh-párt a képviselőház utolsó napját arra akarja fölhasználni, hogy a kormány vád alá helyezése iránt tesz javaslatot.

Az események ily előrehaladtával az új választások idejét is kombinálják. Május vége, vagy június eleje lesz az idő, amikor a nagy harc s ezzel a parlament jövő sorsa eldől.

Három új főispán kinevezése vált befejezetté, közöttük Dániel Tibor báróé, aki Versec és Pancsova városok élére került.

A mai eseményekről a következő táviratokat kaptuk:

Az országgyűlés felosztatása.

— Készüldések a hétfői ülésre. —

Budapesti tudósítónk jelenti:

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök ma reggel visszaérkezett Bécsből és magával hozta az országgyűlés felosztatására vonatkozó királyi kéziratokat. A bécsi audienciának eredményéről első sorban minisztertanácsainak referál, azután pedig átiratban tudatja az országgyűlés mindkét házának elnökségével, hogy a király hétfőre összehívta az elnapolt parlamentet és hogy kedden a király helyettesítésével megbízott Jó-

zsef főherceg a budai királyi palotában trónbeszéddel felosztatja az országgyűlést. Ezt az átiratot a képviselőház elnöke legkésőbb holnap megkapja, hogy nyomban intézkedhessen a Ház ülésének meghirdetéséről.

Hétfőn tehát megtartja a képviselőház utolsó ülését, amelyre az összes pártok nagy előkészületeket tesznek. Szombaton vagy vasárnap minden párt értekezletet tart, amelyen megállapítják követendő eljárásukat. Justh Gyula, a függetlenségi és 48-as párt elnöke, ma visszaérkezett Budapestre, hogy a párt elnökségével részletesen kidolgozza a párt taktikáját. Valószínű, hogy az összehívó királyi kézirat fölött élénk vita lesz, amelynek keretében a párt részéről indítványt fognak tenni a kormány vád alá helyezése tárgyában. A felosztatási aktuson a párt előreláthatólag nem vesz részt.

A Kossuth-párt előreláthatólag csatlakozni fog a vád alá helyezési indítványhoz s a trónbeszéd felolvasásánál szintén nem fog megjelenni.

A hétfői ülésre Gál Sándor elnök engedélyt adott Hódy Gyulának, hogy a királynak és az udvarnak a Lueger temetésén való szereplése miatt sürgős interpellációt intézzen a miniszterelnökhöz.

Az új országgyűlés összehívására még nem történt intézkedés. A törvény szerint az új országgyűlésnek legkésőbb június hó huszonkettedikén kell összehívnia s így a választások megkezdésének legutolsó határideje június hó másodikára, amelytől számítva tíz nap alatt kell az összes választásoknak lefolyniuk. Az új országgyűlés összehívása pedig ebben az esetben május tizenkettedikén tételné közé a hivatalos lapban, mert az összehívástól, illetőleg a választások elrendelésétől a választások megkezdéséig legalább három heti időnek kell lennie.

A Justh-párt teljesen házszabályszerűnek tartja a vád alá helyezési indítvány előterjesztését. Arra hivatkozik, hogy 1848-ban a képviselőház Kossuth Lajos egyszerű indítványára vád alá helyezte Récsey Ádámot. Ez az egyetlen eset szolgálna precedensül.

Justh Gyula, a függetlenségi párt elnöke ma a Házban járt, ahol Gál Sándort kereste, de a Ház elnöke nem volt hivatalában. Lejövet találkozott Apponyi Albert gróffal, aki szintén Gált kereste. Justh és Apponyi hosszabb ideig

beszélgettek egymással politikai dolgokról, majd együtt eltávoztak.

A trónbeszéd.

A március 22-iki felosztatás alkalmával a József főherceg által tartandó trónbeszéd igen rövid lesz.

Khuen gróf miniszterelnök a tegnapi kihallgatáson a trónbeszéd szövegét a király elé terjesztette és a felség azt mindenben megerősítette. A trónbeszéd, az eddigi trónbeszédektől eltérően, se a felosztatandó országgyűlés által hozott törvényeket nem fogja felsorolni, sem visszapillantást nem vet a parlament politikai működésére.

A trónbeszéd csak annyit tartalmaz, hogy miért volt szükséges az öt évre választott országgyűlést már a negyedik évben felosztatni és miért kell a választókra apellálni.

Ebben a tekintetben a trónbeszéd utal arra, hogy az országgyűlés két faktora, a király és a parlament között az egyetértés megakadt.

A miniszterelnök ma levélben értesítette Gál Sándort, a Ház elnökét, hogy március 22-én lesz a képviselőház felosztatása. A levélhez mellékelve volt a királyi kézirat is, mely azt tartalmazza, hogy a király József királyi herceget bizta meg helyettesítésével.

Ami a ceremóniát illeti, az el fog térni az országgyűlés felosztatásának eddigi ceremóniáitól. Azok a ceremóniák, melyek a királynak járnak, természetesen el fognak maradni. A zászlós urak kizárólag, mint főrendiházi tagok, nem mint funkcionáriusok fognak részt venni a trónbeszéd felolvasásánál.

A miniszterelnök — József főhercegnél.

Khuen-Héderváry gróf ma délben fölkereste József főherceget, akivel a házfelosztatás kihirdetése és a trónbeszéd felolvasásának részleteit beszélte meg. A tanácskozás félórát tartott, mely után a miniszterelnök visszament a miniszterelnökségre, ahol folyó ügyeket intézett el.

s kacagni tele szívvél. Olyan szívvél, amely a férfi legyőztetésétől mámoros ... Igen, én gyűlölöm a férfiakat. Téged is csak azért szeretlek, hogy megrészegedj tőlem, hogy a varázsom, hogy a szerelemben való raffinériám elszédítsenek, azután ellökhessélek.

— Mici!

— Nem ... nem ... Nekem ne csinálj, ne rögtönözz jeleneteket a szakításból, mert én megvetem az ilyen férfiakat. Mi találkozunk. Mi egy néma tekintettel megváltottuk egymásnak a szerelmet. Én a magam raffinériájával elrendeztem minden külsőséget a te győzelmedre s azután, hogy a tiéd lettem, hogy megláttam benned is a változatlanul mindig ugyanazon semmit, megkezdtem a szíven küzdelmet az én győzelmemre. Szunnyadó helyzetben fogadtalak minden este. Csak azért így, hogy szebb legyek, hogy remegve várd az ébredéssel az első mosolyt, a hainalt. De főleg pedig azért, hogy az én küzdelmem döntésének pillanatában valóban aludjam s csak az óram ütése ébredjek fel a könyeid elé. Ezzel pokoli gyönyört akartam szerezni magamnak. Egy utolsó ocsépet még a mi nagy mámorunkból. Neked pedig semmi más, mint egy gyötrelmes órát, melyben a néma, a szó nélküli szakításra felkészülhetsz. Mondtam neked, sokszor mondtam: a nő kétszínű — fehér és rózsaszín. — Te ezt elfeledted és nem ér-

tettél meg soha. Most sem. Vagy ha megértettél, miért akartál a szakításunkra jeleneteket rögtönözni? ... Magad sem tudod, hát megmondom. Mert ti férfiak a nőt mindig akkor látjátok fehérnek, mikor az rózsaszín. És mindig akkor kívánjátok meg a rózsaszínjét, mikor a nő fehér akar maradni. — Egy szót se. Én megbocsájtok neked. Szívedben azzal a kevés vigasztalással mehetsz ki budoiromból, hogy benned többet találtam, mint bármelyik férfiben, akit ismertem. De épen ezért tőled többet is vártam, mint azt a sovány hitet, hogy örökre a tiéd leszek.

— De hát mit?

— Ne szólj közbe. Elmondok én neked ugyanis mindent. Hogy én mit vártam tőled? Csak azt, hogy igyekezz örökre megtartani. A hit akarat nélkül zéró. És te nem akartál és nem is igyekeztél megtartani. Csak hittél egy fantazmagóriában, mely valóság is lehetett volna.

— Ha?

— Szunnyadásaimból nem a bírásra éhes férfi csókjaival ébresztettél volna fel minden este. Ha csak egyetlen egyszer is a szívedre hallgattál volna. Ugye a szíved mindig azt sugta neked, mikor engem, az alvó gésát csodáltál, hogy vedd feleségül ezt a leányt? Igen igen ezt sugta neked a szíved, de te csak a körülményeket hidegen mérlegelő eszedre hallgattál. Csak annak a tanácsait fogadtad

meg és hallgattál. Pedig, ha csak egyszer is lágyan öleltél volna körül és azzal a kérdéssel ébresztettél volna fel: „Édes, kicsi mimóza-lelkű gésám, akarsz-e a feleségem lenni?” — akkor én örökre felébredve lettem volna csak igazán a tiéd. De te ezt nem tetted meg soha. Megértél tehát a bukásodra.

— És ha most mégis megkérdezném ...

— Hogy akarok-e a feleségem lenni? ... Már nagyon késő. Most már csak alszom tovább. Hisz a gésának az a végzete, hogy csak aludjon, csak szunnyadjon. Hogy a nagy, a fehér életre ne ébredjen fel soha. Pedig a gésa hű, a gésa jó, a gésának nemcsak fehér kizantemumjai vannak, de a lelkében minden új szerelme fogantatásának pillanatában virágba borul egy mimózaág ... és azután a kicsiny virágok egymásután mind csöndesen lehervadnak és a szívére hullanak ... Na, menj már! Nem akarok többé látni.

Es akkor, azon az őszbe hajló langyos nyári estén bucsuszó nélkül visszamentem a mindennapi életbe. S az én édes gésám tovább aludt, tovább álmodott ott a jegesmedvebőrön, csak azért, hogy minden felébredés után új esalódással szunnyadjon el tovább.

Milyen furcsa is ez az élet. És milyen tökéletlenek vagyunk mi, emberek. Még azt sem tudjuk észrevenni, még azt sem tudjuk meglátni, hogy értünk egy női lélekben virágba borul a mimózaág.

Mikor lesznek a választások?

Illetékes politikai körökben a választások kiírását illetőleg még mindig nem döntöttek. Az eddigi intézkedések szerint két terminus van tervbe véve. A választások vagy május 20-30-ika között, vagy június 1-10-ike között lesznek. A választási mozgalmak fejlődésétől függ, hogy a kormány melyik terminust teszi magáévá.

A pártok aránya.

A képviselőház feloszlása alkalmából nem lesz érdektelen az a kimutatás, amely a feloszlás alá kerülő képviselőház pártjainak mostani állásáról ad pontos képet. E kimutatás adatai szerint a 40 horvát képviselőn kívül a Házban van:

Justh-párti	144
Kossuth-párti	96
Nemzeti munkapárti	39
Néppárti	29
Nemzetiségi	24
Pártonkívüli v. kisebb pártba tartozó	81

Erdekes e mellé állítani az utolsó választások után bekövetkezett partalakulások szám-arányait.

E szerint:		1896. (Bánffy)		1901. (Széll)	
Szabadelpárt	290	Szabadelpárt	277	Szabadelpárt	277
Nemzeti párt	33	Néppárt	25	Néppárt	25
Néppárt	18	Kossuth-párt	79	Kossuth-párt	79
Kossuth-párt	50	Ugron-párt	13	Ugron-párt	13
Ugron-párt	11	Oláh	4	Oláh	4
Oláh	11	Szerb	1	Szerb	1
Pártonkívüli	10	Demokrata	1	Demokrata	1
		Pártonkívüli	13	Pártonkívüli	13
Összesen	413	Összesen	413	Összesen	413
1905. (Tisza)		1906. (koalíció)			
Szabadelpárt	159	Függetlenpárt	253	Szabadelpárt	253
Disszidenspárt	27	Alkotmánypárt	71	Disszidenspárt	71
Bánffy párt	13	Szászok	13	Bánffy párt	13
Néppárt	25	Néppárt	33	Néppárt	33
Kossuth-párt	165	Oláh	14	Kossuth-párt	165
Oláh	8	Tót	7	Oláh	8
Tót	1	Szerb	4	Tót	1
Szerb	1	Bánffy	1	Szerb	1
Szocialista	2	Demokrata	3	Szocialista	2
Demokrata	2	Paraszt-párt	1	Demokrata	2
Pártonkívüli	13	Pártonkívüli	13	Pártonkívüli	13
Összesen	413	Összesen	413	Összesen	413

Főispáni installációk.

Nagyváradról táviratozzák: Biharvármegye törvényhatósági bizottsága ma iktatta be hivatalába Miskolczy Ferencet, a megye új főispánját. A beiktatási ünnepélyre fényes díszmagyarban jelent meg a közgyűlésen Tisza István gróf, öccsével, Tisza Kálmán gróffal. Keszthelyi Zoltán főjegyző megnyitva a közgyűlést, mindenekelőtt méltatta a volt főispán, Glatz Antal érdemeit. Ezután Tisza István gróf vezetése alatt küldöttség hívta meg Miskolczy Ferencet a közgyűlésre. A küldöttség tagjai voltak: Radu Dameter dr. gör. kat. püspök, Fetsér Antal c. róm. kath. püspök és Mangra Vazul gör. kel. román püspöki helynök. A főispánt terembeléptekor percekig tartó viharos tapsal és éljenzéssel fogadta a közgyűlés. Miskolczy Ferenc ezután letette a hivatali esküt és programot adott.

Az installációt követő banketen Tisza István gróf is felszólalt.

— Helyeslem, — ugymond többek közt — hogy Magyarországon a politikusok külön pártokra oszlanak, mert ez az eszmék tisztázására vezet. Isten mentse ez országot, hogy az egész magyarság egy politikai nézetten legyen, mert a magyarok csak akkor egyesülnek egy pártban, ha a haza a legnagyobb veszélyben van, ami-

től isten óvja Magyarországot. A fő az, hogy egymásban ne ellenségeket, de ellenfeleket tekintünk, akiket nem leverni, de meggyőzni kell. A vármegye közéletében azonban pártkülönbség nélkül részt kell vennie mindenkinek, mert azokat, akik itt szerepelnek, csak a vármegye érdeke vezetheti. (Helyeslés)

Bajáról táviratozzák: Baja város törvényhatósága ma iktatta be hivatalába új főispánját, Szemző Gyulát. A főispán reggel fél kilenc órakor Szabadkáról érkezett Bajára, ahol nagy kísérettel vonult be a fellobogózott városba. A közgyűlésen a főispán ünnepies formák között letette a hivatali esküt, azután programot adott.

Burián Budapesten.

Burián István báró közös pénzügyminiszter tegnap Bécsből Budapestre érkezett s apósánál, Fejérváry Géza bárónál szállott meg. A közös pénzügyminiszter a mai nap folyamán visszautazik Bécsbe.

Minisztertanács.

A kormány tagjai pénteken délelőtt minisztertanácsot tartanak, amely a folyó ügyek intézésén kívül aktuális politikai kérdésekkel is foglalkozik.

Választási mozgalmak.

A kisjenői kerület román vezetőférfiai tegnap értekezletet tartottak, melyen megjelent Goga Oktavián költő is. A románok felkérték Gogát a kisjenői kerület képviselőjelöltiségének elvállalására. Goga hosszabb beszédben válaszolt, kijelentve, hogy a mai nehéz viszonyok között ő is szükségesnek tartja, hogy minden román, még a nem hivatásos politikusok is, résztvegyenek a küzdelemben és ezért elfogadja a jelöltséget.

Tenkén Horthy Béla Kossuth-párti képviselő beszámolót mondott. A polgárság a képviselőnek újból felajánlotta a mandátumot, de Horthy kijelentette, hogy a közel jövőben nem akar a politikában aktív részt venni és a jelöltséget nem fogadta el.

Baján Rajk Aladár függetlenségi párti képviselőt a függetlenségi párt értekezletén újból jelölték.

A marosujvári kerület függetlenségi- és 48-as pártja Gáspár János elnöke alatt tartott gyűlésén egyhangú lelkesedéssel Kemény Árpád bárót, Alsófehérvármegye volt főispánját jelölte függetlenségi programmal. A jelöltség elfogadására Kemény Árpád bárót küldöttség fogja felkérni Budapesten.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Kártérítési pör a Máv. ellen. Walter József aradi lakost, a múlt év október 5-én egyik vasuti átjárónál, ahol nem volt leengedve a sorompó, egy vasuti hajtvány elgázolta. Walter az elgázolás következtében súlyos zúzódásokat és bokatörést szenvedett, úgy, hogy mentőknek kellett lakására szállítani. Mikor hosszas betegeskedése után kártérítést kért a Máv-tól, elutasították. Walter, most 7202 korona erejéig pert indított a Máv. ellen az aradi törvényszék előtt.

§ Egy párba! epilógusa. Az aradi közönség még valószínűleg a reszleteire is emlékszik annak a súlyos kimenetelű párba, amely az Aradon tartott szabó-kongresszusból kifolyólag a múlt nyáron folyt le Zima Tibor kereskedelmi és iparkamarai titkár, a Függetlenség felelős szerkesztője és Kaszab Géza, a munkások szövetségének főtitkára között. A párba-jozó feleket, akik közül Kaszab Géza a párbaiban igen súlyosan megsebesült, ma vont a felelősségre az aradi törvényszék párviadali vétsége miatt. A bíróság, melynek elnöke Nagy József, tagjai pedig Mészáros Dániel és Heller Mór törvényszéki bírák voltak, Kaszab

Géza-t öt napi, Zima Tibor-t pedig tíz napi al-lamfogházra ítélte, mindkét félnél enyhítő körülménynek tekintve büntetlen előéletüket, ezenkívül Zima Tibornál azt, hogy a sértés folytán mintegy kényszerülve volt ellenfelét provokálni, Kaszab Gézával pedig, hogy a sebesülés súlyos voltánál fogva részben már bűnhődött. Az ítéletben Fikler Károly ügyész megnyugodott, a két vádlott felebbzett.

A nábob végrendelete a Kurián.**Elutasított semmiségi panasz.**

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 16.

Mikor másfél év előtt Gelléri Szabó János, az ismert budapesti nábob meghalt, egy házaspár jelentkezett a milliókért. Már pár nap múlva, 1908. novemberében beállított a budapesti VI. kerületi járásbíróhoz Battik Sándor földbirtokos és a felesége, szül. Fülöp Gizella s az elhalt öreg urnak egy végrendeletét mutatták fel. Ebben a végrendeletben az állott, hogy az öreg ur ugyyszólván minden vagyonát közel 4.000.000 koronát, Battikékre testálta.

A végrendelet, lehet mondani, megdöbbentést keltett. Nemcsak a rokonok, de az elhalt öreg ur minden ismerőse is csodálta, hogy G. Szabó János az előbbiekről s főként Budapest jótékony intézményeiről megelégedett. Mert hisz mindig bőkezű párfogója volt a kulturális és jótékony intézeteknek. Aztán az aggasztán jó barátai már évek előtt láttak egy másik végrendeletet, amelyben a dúsgazdag milliomos éppen kitagadta Battikékat, mondván, hogy nem szolgáltak rá a jóakaratra.

Battikné, még hajadon korában gazdaszszonya volt az öreg urnak, aki mint jó családból való szép és fiatal leányt vette magához Fülöp Gizellát. A „gazdaszszony“ valósággal zsarnoka lett az idők folyamán. Amellett, hogy évente 10 000 koronát kapott zsebpénzül, külön is tudott a párfogójától nagyobb összegeket kapni s ennek dacára rosszul bánt a magával tehetetlen aggasztánal. Még ütötte-verte is.

Történt aztán, hogy 1907-ben Fülöp Gizella 100 000 korona hozományt kapva jötevéjéül, férjhezment Battik Sándorhoz, egy Amerikában is járt, viharos multu, de szép szál fiatalemberhez. Az új pár egy birtokot vett a nógrádmegyei Galabócsra, ahol Battik, a lezülött zseni-ivadék, ismét az uri hajlamai szerint való könnyelmű életet kezdett. Hamarosan tele lett adóssággal, már licitálni is akarták a birtokot.

Ez volt a rugója annak, hogy Battikék elhatározták, hogy a sir szélén álló G. Szabó János nevében hamis végrendeletet fabrikálnak. Hamarosan találtak segítőtársakat: Krudy Ferenc losonci közig. írnok, Krudy Gyula és Krudy Jenő losonci rendőrségi írnok és Landau Samu közig. írnok személyében. Ezeknek, ha sikerül elkaparítani a milliókat, Battik 50.000—50.000 koronát ígért. Mikor így mindent megbeszéltek, meghívták az agg Szabó Jánost egy kis mulatság ürügye alatt Galabócsra, ott együtt volt az egész kompánia, folyt a pezsgő, szólt a cigánymuzsika — s közben elkészült a hamis testamentum is. A nábob minden ingó, ingatlan vagyonát, készpénzét és ékszereit a Battik-párnak testálta, már t. i. az írás szerint, amelyre edahamisították G. Szabó nevét.

Amint a végrendelet bíróság elé került, a rokonok rögtön büntető főljelentést tettek és Battikékat nyomban letartóztatták. Velük együtt a bűnszövetség többi tagja is börtönbe került s ezek menten töredelmes vallomást tet-

tek. Elmondották, hogy Battik biztatására, fegyelmi honorárium reményében vállalkoztak a hamisításra azon a galabócsi cécnön, amelyen az agg nábobot egyébként leittatták s vele akarták az írást aláírni. De az öreg ur még ebben az állapotában se volt erre hajlandó s ekkor aztán ők hamisították az aláírást is.

Befejeztetvén a bűnvizsgálat, a törvényszék, majd a kir. tábla is Battik Sándor és Fülöp Gizellát három és fél évi fegyházzal, Krudy Ferencet két évi fegyházzal, Krudy Gyulát és Landau Samut egy és fél évi börtönnel és végül Krudy Jenőt 1 évi börtönnel sújtotta. A bűnbanda felebbezett még a Kuriához is, melynek IV. büntető tanácsa ma foglalkozott a vakmerő hamisítás miatt folyó bűnpörrel. Az ügynek Deák Péter kuriai bíró a referense, a közvédat Vargha dr. koronaügyész-helyettes képviseli, a Battik-házaspárnak pedig Kisfalvi A. Rezső dr. ügyvéd a védője.

A Kuria ma az összes semmiségi panaszokat elutasította s így a tábla ítélete jogerőssé vált.

József főherceg Luegerről.

— Fővárosi munkatársunktól. —

Arad, március 16.

Az egyetlen magyar és magyar érzésű főhercegnek, József-nek feleségét, Augusztát főhercegasszonyt tudvalevőleg nemrég megoperálták a Herezel-féle szanatóriumban. A fenséges asszony napokig feküdt itt és ura minden nap meglátogatta. József főherceg ismeretes arról a bájos tulajdonságáról, hogy szívesen áll szóba polgáremberekkel és munkásokkal egyaránt. A szanatóriumban is elbeszélgetett az orvosokkal és ápolókkal. Amikor a felesége előszobájában kellett várni, Herezel tanárral vagy valamelyik asszisztensével diskurált. Az orvosok természetesen nagy és szürke általánosságban mozogtak, de a főherceg a legaktuálisabb dolgokra terelte át mindig a beszélgetést. Szóba került a politika, a tudomány, a művészet, a sajtó és minden, amiről pikkolózó emberek diskurálnak a kávéházi törzsasztaluk mellett.

Az egyik látogatás alkalmával Luegerről beszéltek. Bécs nagyhatalmu polgármestere ugyanis akkor vivta haláltusáját. A főherceg megkérdezte:

— Mi hír Luegerről?

— Haldoklik, fenséges uram s ugylátszik, nem lehet megmenteni, — felelte az egyik orvos.

— Nem szeretem...

— Kit, fenséges ur?

— Luegert. Nem szeretem — ismételte nyomatékkal a fenség, — mert magyarfaló.

Ezt mondta, egy szóval se többet. Még csak nem is sajnálkozott rajta. A környezete elképpedve nézett rá. Hogyan? Egy habsburgi sarj, akit a centralizmus szellemében neveltek, aki látta, hogy udvarolt az egész hivatalos Bécs egy borzasztó hatalomra vergődött demagognak, aki tudta, hogy a császár naponta nem is egyszer érdeklődik Lueger állapota iránt, ki meri mondani azt a szót, amely minden magyar ember szívét nyomja?

Igen. József főherceg nem szerette Luegert, a bemasírozás örült hirdetőjét, gyűlölte őt és gyűlöli azt az örökséget, amit Bécs városára és pártjára hagyott. József főherceg nem törődik vele, hogy az egész dinasztia odaállt a ravatal mellé, nem küldött táviratot, még kevésbé babérlevelet, mint rokona, Ferenc Ferdinánd. Ő hidegen, ihletetlenül megy el a ravatal mellett, mint igaz magyar ember, aki ellenségét haló porában se tiszteli meg, mert tudja, hogy a magyarság legelszántabb gyűlölete szállt vele sirba.

Tarnovszka grófnő vallomása.

A velencei pör.

Távirati tudósítás.

Arad, március 16.

A velencei pör mai tárgyalásán is folytatták Tarnovszka grófnő kihallgatását, mely azonban ma sem ért véget. A tegnap délutáni és a mai tárgyalásról itt következik tudósításunk:

Tarnovszka határozottan tagadja, hogy rá akarta venni Priljukovot, hogy a feleségétől váljon el, sőt ellenkezőleg arra kérte őt, hogy maradjon a családjánál. Tarnovszka fia ekkor tíz éves volt s azzal fenyegették, hogy el fogják tőle venni s emiatt nagyon aggodott. Junius 3-án elkészítette végrendeletét, amelylyel egy már régebben készített végrendeletét érvénytelenre tette. Idegessége miatt az orvosok arzénbefeckendezést adtak neki. 1906. augusztusban Bécsbe ment.

Az elnök: Priljukov mit csinált?

Tarnovszka: Azt írta nekem, hogy karácsonykor meg fog látogatni. Átadott nekem egy nagyobb pénzösszeget, amelyről nem tudtam, hogy honnan eredt.

A vádlott asszony ezután elmondja, hogy Komarovszkival megállapodott abban, hogy mind a ketten Oroszországba fognak utazni és hogy Varsóban fognak találkozni. De mielőtt Párisból elutazott, hozzájött Priljukov és átadott neki százezer lírát. Tarnovszka tagadja, hogy ezt a pénzt tőle kérte volna.

— Komarovszkival Pétervárra utaztam, így folytatja Tarnovszka, reméltem, hogy az ő befolyásával siettettem válóperem befejezését. Pétervárott megtudtam, hogy a férjem szeretője vitriollal megmérgezte magát. Május 20-án Komarovszki bemutatta nekem Naumovot. Egy izben ez a két ember az én jelenlétemben mazokizmusról beszélgetett. Megkérdeztem tőlük, hogy mi az a mazokizmus? Naumov erre azt felelte, hogy ez az a képesség, hogy a szeretett lényért minden fájdalmat elviseljünk. Erre azt kérdeztem: Például? és Naumov erre azt felelte: Oltsa el cigarettáját az én karomon. En meg tettem és erre kölcsönösen tetováltuk egymásnak karját és a sebet kölni vízzel fertőtlenítettük.

Az elnök: Ön tehát saját szántából oltotta el cigarettáját Naumov karján?

Tarnovszka: Nem. Naumov ajánlotta és én megtettem. Azt, hogy pajkosságból oltottam el a cigarettát, itt hallom most először.

Az elnök fölváltat több iratot és konstatálja, hogy Tarnovszkának mostani vallomása megegyezik a vizsgálóbíró előtt tett vallomásával.

Tarnovszka tíz pernyi szünetet kér, amit az elnök megad neki. A szünet után Tarnovszka azt mondja, hogy a cigaretta eloltása egyáltalában nem volt kegyetlenség, mert a seb oly enyhé volt, hogy még daganat sem támadt. Ezután Tarnovszka válaszát tárgyalta és több táviratot és levelet olvasnak föl.

A mai tárgyalás délelőtti 10 órakor kezdődött. A terem kevésbé volt zsúfolt, mint tegnap, hölgyeket ma sem bocsájtottak be.

Az elnök (a vádlottnőhöz): Ön táviratot küldött Naumovnak, hogy jöjjön Bécsbe és ott hamis néven jelentse be magát.

Tarnovszka grófné: Ez igaz.

— Meg is látogatta Naumovot Bécsben?

— Igen.

— Megmondta neki, hogy jegyese Komarovszki grófnak?

— Nem.

Felolvassák ezután a leveleket, amelyeket

Naumov ebben az időben írt Tarnovszka grófnőnek. Naumov öngyilkossággal fenyegetődik ezekben a levelekben.

Az elnök (a vádlottnőhöz): Meglátogatta ön Naumovot, hogy megnyugtassa?

— Igen.

A vádlottnő azután elmondja, hogy ő Naumov utasítására utazott Bécsbe.

A tárgyalást folytatják.

VIDÉK.

Márciusi ünnep. Világosan fényes ünnepségek között ülte meg a hazafias polgárság a szabadság ünnepét. Fél kilenc órakor folyt le az ünnepi program első része az állami népiskolában nagyszámu közönség jelenlétében. Az ünnepségen megjelent Bohus László báró is. A műsort egy alkalmi egyfelvonásos szindarab, ünnepi beszéd és szavalegészítette ki. Az ünnepély után a róm. katolikus templomban istentisztelet volt, amelyen a dalkör Dódy József karnagy vezetése mellett hazafias d. lokat énekelt. A Kaszinóban 11 órakor tartották meg az ünnepélyt. Itt Fetter Ferenc plébános hatásos beszédet mondott s Fegyverneki Zoltán jogbálgató alkalmi költeményt szavalt el ügyesen. Este 100 terítékes banket volt.

Györök község hazafias közönsége lélekemelő ünnepély keretében ülte meg a szabadság ünnepét. Délelőtti 9 órakor a róm. kath. és a ref. templomban istentisztelet volt, melyet Glaszi Miklós plébános-helyettes és Hunyadi László ref. lelkész celebráltak. Ezután a nagyvendéglő termében az iskolás növendékek a lakosság és az előjáróság jelenlétében ünnepelték márciusi idusát. Az ünnepi beszédet Lázár Pál állami elemi iskolai igazgató-tartó tartotta, aki a hazafiasság szellemétől áthatva méltatta a nap jelentőségét. Ifj. Tabajdy Gyula IV. oszt. tanuló hatásosan szavalt a „Talpra magyar” című költeményt. Arató Anzrás, Hunyadi Péter, Hunyadi Sándor és Varga Margit növendékek pedig alkalmi szavalegességekkel tették e nagy nap emléket feledhetetlenné. Este 7 órakor a község polgársága és a tűzoltó-egylet részvételével fényes kiállítás és társasmenet volt. Ezt 100 terítéku társasvacsora követte, melyen Raskó Sándor esperes-plébános és Tabajdy Gyula községi jegyző mondottak hazafias beszédeket.

Szentleányfalván. A szabadság napjának évfordulóját Szentleányfalva község lakossága hazafias lelkesedéssel ünnepelte meg. Az állami iskola ünnepélyét 14 óra délelőtti 9 órakor tartotta meg, amelyen sok szép hazafias dal és vers elhangzása gyönyörködtette a nagyszámúban megjelent szülőket s érdeklődő közönséget. Az ünnepnap jelentőségét Kiss Lajos igazgató-tanító méltatta. Különösen feltűnt mindenkinek előtt az, hogy a német ajku gyermekek a legkifogástalanabb magyaros kiejtéssel szavalták verseiket. Az ünnepélyt a „Himnusz” elneklése után Vadász Géza áll. tanító nyitotta meg, a záró szavakat pedig Antalfy Dezső községi jegyző mondotta el. Este gyönyörű fáklyásmenetet rendezett a község hazafias lakossága. A fáklyákat a felnőtt ifjuság, a lámpásokot és lámpásokat pedig az áll. iskola negyedik és hatodik osztályu növendékei vitték, s a hazafias dalokat nagy lelkesedéssel énekeltek. A gyülekezés a község házánál volt, a honnét a menet Antalfy Dezső beszéde után a lelkészi lakhoz vonult. Itt Körösi Sándor joghallgató mondott igen szép, a hazafias lelkesedéstől áthatott beszédet. Az állami iskolánál pedig Kiss Lajos igazgató tanító beszélt. A házak ablakai ki voltak világítva és különböző tűzijátékok gyönyörködtették az ünnepelő közönséget. Tizenötödiken délelőtti az áll. iskola negyedik és hatodik osztályu növendékei a tantestület vezetése mellett az aradi ünnepélyen vettek részt. Koszorújukat Megyesi Károly hatodik osztályu tanuló tette le.

Buttyinban tegnap reggel 8 órakor az állami elemi iskolában tartották meg az ünnepélyt. Fekete József dr. mondta a megnyitó beszédet. Utána hazafias dalok és szavalegességek hangzottak el. A nap jelentőségét Davar

Gyula állami tanító magyarázta meg. 11 órakor az izr. templomban volt ünnepély, ahol Gross Péter főrabbi szép szavakban méltatta a nap jelentőségét. Este a községet szépen kivilágították és fellobogozták a fáklyásmenettel járta be a községet. A piacon Kúrszky Iván tartott szónoklatot; Rácz Lajos szavalt a Talpra magyart. Hazafis énekek és szavak után a polgári olvasókörben 150 terítékű banket volt. Este fényes tűzijáték is volt, amelyet a helybeli gyógyszerész rendezett.

Battonya. Előző este a lakosság fáklyásmenettel vonult a városháza elé, hol a dalárda a Szózatot, majd a Himnuszot énekelte el. Marczon Lajos ünnepi beszédet mondott. Este nyolc órakor a függetlenségi kör és az iparos ifjak önképzőköre társasvácsorát rendezett. A függetlenségi körben Orbán Ferenc mondott beszédet. 15-én délelőtt valamennyi templomban ünnepi istentisztelet volt, 11 órakor pedig a község képviselőtestülete tartott diszkozyulést. Este a kaszinó egyesület rendezett társasvácsorát, amelyen Fischer Árpád ügyvéd mondott nagyhatású emlékbeszédet.

A fehér behívók.

Egy izgalmas nap évfordulója.

Egy esztendő hosszú idő. A tegnap, a tegnapielőtt eseményeknek emléke vastag porréteggé fedte be azét, ami egy év előtt történt. A koalíciós kormány bukása, a hosszú válság, Khuen gróf kinevezése, a Haverda Mária pöre, Tisza István feltámadása: ki gondol ma még a tavalyi háborús izgalomra, ki beszél ma még György királyfiról, Boszniába küldött katonáink szenvedéseiről, a mozgósításról?

A mozgósítás... Ma egy éve Aradon a mozgósítási láz legmagasabb fokát érte el. Amióta 1908. október 5-én az emlékeztető legfelső kéziratok Boszniára és Hercegovinára kiterjesztették az uralkodóház szuverenitását, a külpolitikai viszonyok napról-napra mindjobban elborultak, mind zavarosabbak, mind feszültebbek lettek. Szerbia és Montenegró, Anglia és Oroszország uszítására rövidesen az annexió után olyan követeléseket támasztottak, amelyeknek felvetése sértette a monarchia tekintélyét. Törökország tiltakozik az annexió ellen, és ezenkívül angol kezekből szitva, rengeteg károkat okozó bojkott indul az osztrák iparcikkek ellen; Oroszország és Anglia leplezetlenül ellenséges magatartást tanúsítanak, míg Olaszország és Franciaország legalább is kétségesen viselkednek, mikor Ő felségének az annexiót notifikáló kéziratára sértő mód hosszú ideig nem válaszolnak...

A külügyminisztériumban imponáló nyugalommal és céltudatossággal intézték ezekben a válságos napokban a monarchia sorsát. Előbb Törökország barátságát veszik meg a kárpótlás címén fizetett ötven millióval, azután a bojkottot szüntetik meg a török hatóságok segítségével. Közben a szerb és montenegrói határon álló XV. hadtestet csendben, minden felesleges feltűnés elkerülésével megerősítik, szinte állandóan tolják a határ felé a zászlóaljokat, az útegeket, mert Montenegró és Szerbia nemcsak ellenséges, de a szó szoros értelmében kihívó, gunyolódó, sértő válaszokat küld az osztrák-magyar jegyzékekre.

A monarchia szinte emberfölötti türelmet és elnézést tanúsít a rakoncátlan két balkán államcska provokálásával szemben, mert el akarja kerülni a fenyegető európai háborút, hiszen még Londonból, Pétervárról, Párisból, sőt még a szövetséges Rómából sem érkeztek meg az annexiót tudomásul vevő

válaszok. Csak német szövetségesünk tart ki híven mellettünk... Cetinijében Nikita nyíltan hirdeti a háborút a „svábák“ ellen, Cattaro megrémült polgárai felé a fekete hegyek sziklaösvényeiről az Olaszország ajánlódó ágyuk torkai meredeznek. Belgrádban pedig megkezdődik György trónörökös a világtörténelemben páratlanul álló, vértferráló izgatásait, amelyet a szerb udvar és kormány nem hogy betiltana, de titokban támogat. A monarchia, ha presztízst nem akarja elveszíteni, nem nézheti továbbra is tétlenül ezt a merész játékot: megkezdődnek a háborús előkészületek.

A bosnyák hadtest csapatait, melyek már karácsony óta felemelt békelétszámon állanak, folytonosan szaporítják. Az ujonnan szervezett gépfegyverosztályokat, alighogy legénységüket begyakorolták, egymásután küldik a határra, meg a Dunapart szemmel tartására. Az ébudai kikötőben napok óta indulásra készen állnak a dunai flottilla monitorjai. György herceg pedig öröngve folytatja inzultusait és a szerb kormány kielégítő válasza még mindig késik...

Ezekben a türelmetlen feszültségű órákban, a március 16-ára virradó éjjel érkezett Aradra a honvédelmi miniszter távirata, amely tudatta a város közönségével, hogy a király elrendelte a boszniai csapatok hadilétszámra való emelését és a beküldendő fehér behívójegyek sürgős kézbesítését.

Leirhatatlan izgalom fogta el e hírről a közönséget. A katonai ügyi osztályban megindító jelenetek játszódtak le a behívók átvétele alkalmával; egész nap tartalékosok és kétségsbeesett hozzátartozók ostromolták kérdésekkel a hivatalnokokat. A temesvári hadtest mozgósítását minden órában várták.

A tizenkilenc tartalékos közül, akiknek Aradról kellett bevonulnia, csak tizenhárom indulhatott utnak a megszabott huszonnégy óra alatt. Egyik közülük, a 7. tüzérezredhez behívott Nikolics Miklós, éppen egy héttel előbb lett öngyilkossá. A többi nem tartózkodott Aradon; ezeknek expressz küldték el a pecsétes irást...

A háborús izgalom a következő napokban még fokozódott. Oroszország magatartása mind fenyegetőbbé vált, Szerbia lázasan fegyverkezett és ennek megfelelően nálunk is folyton nagyobb mérveket öltött a hadikészülődés. Március 20-án a kormány megtiltja a hadsereg mezdulatairól szóló hírlapi közléseket és ennek a tilalomnak leple alatt óriási mérvű csapatezállítás folyik dél felé. A sajtó kényszerűen hallgat róla, de a közönség körébe ezernyi ezer csatornán át szivárog a mozgósítás híre.

És amikor a háborút kikerülhetetlennek hittük: március 26-án délelőtt megérkezik György herceg lemondásának és Oroszország megbékülésének híre. Németország hűséges támogatása, erőlyes fellépése Szentpétervárott az utolsó peroben elhárította a gyermekeiért aggódó ország feje felől a vérontás veszélyét.

SPORT.

+ Maione vívóakadémiájának amatőr-versenye e hónap 20-án, vasárnap délután lesz a Fehér Kereszt-szálloda nagytermében. A kiváló mester akadémiaja iránt az érdeklődés nap-nap után mindjobban fokozódik. A verseny alkalmából díjakat adtak: gyoroki Andor, Károly, Hamory László dr., Tagányi Sándor dr., Gutzbach Mihály, Tedeschi Viktor, Lészai Ottó, Czédly Károly dr., Kremer József és az Aradi Atlétikai Klub.

Elzöllött uri fiuk.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, március 16.

Két fiu került tegnap a budapesti rendőrség elé: az egyik meglopta az apját, egy ismert hegedűművészt, a másikat pedig már csak néhány óra választotta el attól, hogy züllött társai segítségével betörjön az apjának, egy miniszteri osztálytanácsosnak a lakásába. Egyik fiu sines több tizenhét esztendőnél, de a rossz társaság annyira megmetyeltyezte őket, hogy minden lelkiismereti furdalás nélkül szánták el magukata bűnre. Most még megmenekültek a büntetéstől, most még megbocsátott nekik az apjuk is, a rendőrség is, de még csak egy lépés és odakerülnek, abba a világba, a mélységbe, ahonnan nincsen többé visszatérés.

(A művészek társaságában.)

Az egyik fiu még egy esztendője kereskedelmi iskolába járt vidéken, ahol együtt lakott özvegy édes anyjával. Szorgalmas, tisztességes, jóakaratu fiu volt, aki ellen sohasem hallottak kifogást. De egy esztendővel ezelőtt az anyja férjhez ment egy budapesti hegedűművészhez, aki egy ismert vonósnegyes társaság tagja a attól a pillanattól fogva, hogy a fiu Budapestre került, elromlott. Itt is kereskedelmi iskolába járt, de néhány hónap múlva kimaradt, mert nem akart tovább tanulni. Nem volt kedve. Az apja révén sok művésszel, sok artistával ismerkedett meg és ez a társaság annyira megzavarta az esztét, hogy nem tudott többé tanulni. Elszökött hazulról, csak hogy ezekkel lehessen s a fiatal fiu lassankint törzsvendég lett az éjjeli mulatóhelyeknek.

A mostohaapja sokszor megszidta, de hiába, semmiféle fenyegetés és büntetés nem használt. Napokkal ezelőtt aztán azt vette észre, hogy a lakásból egyre-másra tűnedeznek el értékes tárgyak. A szekrényekből ékszerek hiányoztak s nap-nap után több pénz tűnt el a pénztárcájából. A hegedűművész eleinte azt hitte, hogy a cseléd a tolvaj, de később rájött, hogy a mostohaafia lopja meg őt. Az ékszereket elzalogosítja vagy odaadja azoknak a leányoknak, akikkel az éjjeli mulatóhelyeken ismerkedett meg s a pénzt napról-napra elmulatja. A hegedűművész annyira felháborodott ezen, hogy elment a hatodik kerületi kapitányságra és lopás miatt följelentette mostoha fiát.

Tegnapra idézte be a rossz utra tévedt fiut Vermes József dr. budapesti kapitány s előtte a fiu nem is tagadta, hogy ő a tolvaj. Nagyon elzékenyült, sirt és fogadkozott, hogy soha többé nem vétkezik, amire a mostohaapja visszavonta a feljelentést. Azt mondta a kapitánynak:

— Nem jelentettem volna fel a fiamat, ha láttam volna, hogy megfogadja a szavamat. De mindig az ellenkezőjét tette annak, amit mondtam neki: így legalább megijedt a rendőrségtől s talán jó utra tér.

Majd szomeruan tette hozzá:

— Mi lesz belőle, ha már tizenhétéves korában csak a rendőrséggel lehet arra kényszeríteni, hogy ne vétkezzék?...

(Betörés előtt.)

A másik fiu, egy miniszteri osztálytanácsosnak a fia, nemrégén mult tizenhatesztendőse. Gimnáziumba járt, de délután, amikor nem kellett az iskolában lennie, elkoborolt hazulról; a kávéházakat meg a korosmákat járta s ezeken a helyeken olyan emberekkel ismerkedett meg, akik mindenre tanították, csak jóra nem. A fiatal gyerek adósságokba verte magát s mikor az apja szemrehányást tett neki ezért, visszafelelt:

— Van elég pénzed, fizess ki!

Az apja annyira dühbe jött, hogy arcultotta a fiát. Az nem szólt semmit, hanem elment hazulról s vissza sem jött többé. Az apja jelentést tett a rendőrségen s a detektívek tegnap éjszaka egy Ferenc-utcai kávéházban találták meg rovtomultu csavargók meg utcai leányok kitarottjai társaságában. A kilencedik kerületi kapitányságra került, ahol Sajó Sándor rendőrtanácsos hallgatta ki s neki monddta el a fiu, hogy a kávéházban éppen arra akarták rávenni, hogy másnap reggel törjön be az apja lakásába s ami ékszerszám talál, azt vigye el és hozza el nekik. A rendőrtanácsos elhívatta a fiu apját s a fiu ott a tanácsos előtt sirva kért bocsánatot az apjától, mire a tanácsos is elengedte neki azt a büntetést, amelyet a csavargásért kellett volna elszenvednie.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Trenk báró, operett. (C bérlet.)
Péntek: Casanova, operett. (A bérlet.)

Az obsitos.

— A Vigszínház bemutatója. —

Ha magában nem lett volna elég jó rek-lámja a mai premiérnek, hogy a világot bejárta *Tatárjárás* szerzői, *Bakonyi Károly* meg *Kálmán Imre* csinálták: valami egyéb is hírre kapta, még mielőtt színre került volna. Az obsitos-t a Vigszínház Blahánéval akarta játszani. Kölcson is kérette Blahánét a Nemzeti Színházról s Blaháné örömmel vállalta volna a szerepet, azonban Tóth Imre, a Nemzeti igazgatója udvariatlanul ellenszegült ennek a szándékának, azzal az érvel, hogy a Vigszínház se szokta kölcsön adni a maga star-jait a Nemzeti-nek, amely, ha állami vállalkozás is, az üzleti szempontokat se hagyhatja figyelmen kívül.

Blaháné nélkül ment a darab, de azért nagy, igazi sikerrel. A darab meséjében is nagyon sok a vonzó. Hősnője a nemzeti asszony, akinek a férjét a szabadságharcban ölték meg és akinek a fia messze idegenben, talán földön szelgál sok esztendő óta. Leánya mellett édeget, várva, visszavárva a fiut, Gyurkát, akitől csak elvéve érkezett egy-egy levél, néhány év óta pedig egyáltalán semmit sem tudnak felőle. Sorában gyakran emlegeti pajtását, Dömötör Andrist, aki nem hiába hasonlít rá annyira, de meg is szeretik egymást, mindig együtt vannak és emlegetik a nemzeti asszonyt meg a szép Málicsikát.

Közben bizony felcseperedett a leány. Már félig-meddig menyasszony is. Megkérte a szomszéd birtokos fia, Jóska. Még csak azt várják, hátha bahaérkezik Gyurka, hogy jelen lehessen a lakodalmón. Ma különösen élénk ez a reménység, mert megjöttek az obsitosok. Mindenütt nagy az öröm. Százszorszép bácsi, a fűtyölös, aki már gazdag ember, de még mindig folytatja a mesterségét, szintén boldog, mert hazajött a Tihamér gyerek. De a nemzeti asszony hiába fürkészi az elvonuló obsitosokat, nincs közöttük a Gyurka. Már már kétségbeesik, amikor benyit egy nyalka huszárlégény.

— Itt volnék . . . Megjöttem, hogy . . .

Szalad eléje a Málicsika:

— Gyurka bátyám, csak hogy itt van . . .

Oh, (des anyánk már szinte belehal a bánatába . . . Menjen oda . . .

Az öreg asszony is odatárja karját és a legény eléje térdel. Nem meri bevallani, hogy hiszen ő csak a fia halálhírére hozó Dömötör

Andris, nem meri kiábrándítani a szegény öreg asszonyt.

Másnap sem meri elmondani az igazat. De Málicsika kitalálja. És mi tagadás benne, maga sem tudja, haragudjék-e, vagy örüljön-e neki, hogy az a délcég huszár nem az édes bátyja. Amikor aztán Jóska benyit, hogy megkérje Málicsika kezét Gyurkától, ez visszautasítja, majd pedig leleplezi a maga titkát.

Persze általános a megrökönyödés. Vádolják Gyurkát, aki erre kifakad:

— Én nem merem a nemzeti asszonynak szólni, mert féltem, hogy megszakad a szive. . . Hát most tudjátok a titkomat, menjetek, szójatok az öreg asszonynak.

Jóska apja már vállalkoznék erre, de ekkor ünnepi díszben megjelenik a nemzeti asszony. Megigérte, hogy a leánya eljegyzési ünnepén minét fog táncolni. És a többiek látva, amint a nemzeti asszony boldogságtól sugárzó arccal fog a táncba, elhallgatnak, egymásra néznek, de — nem szólnak.

A harmadik felvonásban egy gonosz be-cirker mégis lehetetlenné teszi a további titkolózást. Andris, csak hogy az asszony illúzióját megmentse, kész szökevény gyanánt szerepelni, mert akkor nem volna kénytelen bemutatni papirjait, — de Málicsika ezt nem engedi. A nemzeti asszony megérti, hogy fia elesett, hősök halálát szenvedte. Megnyugszik sorsában és vigasztalja abban, hogy Málicsika az Andris boldog felesége lesz.

A zeneszerző, Kálmán Imre szebbnél-szebb nótákat komponált az „Obsitos“-hoz. Mára bemutatónak közönsége is felkapta a dalokat, holnapra pedig már alighanem fűtyülni fogják őket mindenfelé.

Haraszthy Hermin a nemzeti asszony szerepében igen kellemes meglepetést szerzett. Varsányi Irén és Hegedűs Gyula nem leptek meg; kitűnő vártak tőle, kitűnő is nyújtottak. Kornai Bertának nagy sikere volt. Tapoleczai Dezső és Sarkadi Aladár kellő diszkrétséggel játszanak zsidó apát és fiut. A kiállítás nagyon szép.

Különösen az első és második felvonás után zúgott fel viharos taps, mely többször a lámpák elé szőlította a darab szerzőit.

* Aranyvirág — B. Szabóval. Hosszu betegsége után ma viszontlátuk B. Szabó-t, akit ép a szezon közepén ért a szomorú indispozíció, hogy egészségének helyreállítása céljából fürdőre kellett mennie. B. Szabó betegsége folytán valóságos baritonista-járásban volt részünk és Szabó mellett szól, hogy az egy *Ladislav*-t kivéve, egyiket sem tartottuk méltónak az ő helyére. Ma örömmel láttuk viszont és szívesen ismerjük el, hogy a pihenés és kura előnyös hatással voltak B. Szabó hangjára. Jól diszponálva, teljesen hangnál énekelte Beppo-t. Végleges véleményét még nem formálunk a mai fellépésből, de már most is kijelenthetünk annyit, hogy B. Szabó újabb aradi szerződésére óta ma nyújtott legtöbbet és legélvezetesebbet. A közönség az első felvonás végén tüntető melegséggel ünnepelte a felgyógyult művészt. Az előadás egyike volt a leggyengébbeknek. Ujabbán sok kopott kis lányt látunk a színpadon, ami cseppet sem válik a külső dísz emelésére. H. G.

* Trenk báró. Holnap este Trenk báró operette kerül színre, amelyet eddig mindig téli ház előtt játszottak. A főszerepeket ezúttal is Dióssy Nusi, Zalay Margit, Kun Irén, Benkőné, Beregi, Polgár és Boda játszik.

* A debreceni színház bérlete. Debrecenből táviratozzák: Miután Komjáthy János visszavonta pályázatát, Debrecen város tanácsa ismét Zilahy Gyula színgazgatónak adta ki három évre a színház bérletét.

* B. Szabó — Casanova. Pénteken Casanovát játsszák, a címszerepben B. Szabó Józseffel, akinek Dióssy Nusi lesz a partnere.

* Gál Gyula Aradon. Gál Gyula, a Nemzeti Színház művésze három napon át vendégszerepelni fog Aradon. Gál Gyula szombaton a *Botrány*-ban, vasárnap este az *Elnémult harangok*-ban, hétfőn pedig a *Biboroshán* fog vendégszerepelni. Mindhárom előadás rendes helyárrakkal és bérletben megy.

* Botrány a kecskeméti színházban. Kecskeméti tudósítónk a következő színházi botrányról ad hírt: Szombaton a „Luxemburg grófja”-ban Juliette szerepét Zsolnay Margit fiatal színésznő játszotta, mint vendég. Partnere Brissard festő szerepében Gulyás volt, aki nem tudni mi okból, mindent elkövetett, hogy a különben amugy is győze színésznő még gyönyögebbnek lássék. Természetesen, miután nem volt meg kettőjük közt az összejáték, Gulyás is igen rossz volt. A helyi lapok Gulyásnak ezt a: eljárását, amely semmiesetre sem méltó komoly színészhez, igen élesen megkritizálták és nagyon elítélik Gulyást, aki nem viselkedett udvariasan egy hölgyvendéggel szemben. Eddig a dolog rendben is volna, de Gulyásnak még feljebb állt. Vasárnap este ugyan is, mielőtt megkezdődött volna az előadás, Gulyás felöltözve és kimaszkírozva kiállt a rivalda elé és elpanaszolta a közönségnek a rajta esett „sérelmet”. Nagyon méltatlankodott és a közönség védelmét és pártfogását kérte. Vasárnap lévén, a társadalom minden osztálya képviselve volt a színházban. A páholybeli és a földszinti közönség természetesen fölhaborodva kelt ki Gulyás ellen, aki első botrányát egy másikkal szaporította. Csak hogy a karzati közönség még segítségére sietett a méltatlankodó komikusnak. Igen heves szócsatározás folyt jó ideig, mig nem a rendőrség beleavatkozott a dologba és Gulyás lázongó híreit kitétek szépen az utcára. Az eset nagy felháborodást keltett Kecskeméti egész intelligenciájában, ugyanígy, hogy a színügyi bizottságot helyettesítő városi tanács felalkozott is ma az esettel és igen szigorúan elítélte a botrányhajászo komikus eljárását. Utasította az igazgatót, Marházy Miklóst, hogy szerezzen elégtételt úgy a vendégnek, mint a közönségnek. Valószínű, hogy ebből az esetből kifolyólag az igazgató felbontja Gulyással kötött szerződését.

* A Zenede házi estélyei. Az Aradi Zenede, mely évről-évre sikeresebb és művészebb estélyekkel gyönyörködteti a közönséget, e héten két koncertet is rendez. Március 18-án, pénteken és március 19-én, szombaton lesznek a Zenede legközelebbi háziestélyei a Krispin-teremben. Mindkét koncert délután öt órakor kezdődik és hétig tart. Belépő-díj nincs. A zene-estélyek műsora a következő:

Március 18-án, pénteken: 1. Himnusz. Előadja az intézet ének- és zenekara. 2. Necke. „Klänge aus Ungarn”. Zongorán 4 kézre előadják: Drágics Millike és Ungár Erzs. 3. Bohm. „A Ginetta”. Éneklő Cserő Erzs. 4. Allaga Géza. 3-ik Rapszódia. Zongorán előadja Meszner Pirokka. 5. Schubert. Induló. 2 zongorán 8 kézre előadják: Vannay Böske, Vannay Janesi, Kilenyi Magda és Vannay Laci. 6. Weinwurm. a) Präludium, b) Rondó. Hegedűn előadják: Rácz Károly, Vannay János, Figus Albert és Zoltai István. 7. Abt. a) „Jó éjt”, b) „Veled megyek”. Éneklő Hanacsek Nelli. 8. a) Schütt E. Valse Lente. Zongorán előadja Kemény Gizella, b) Bellini. Norma nyitány. Zongorán 4 kézre előadják: Kemény Gizella és Székely Mariska. 9. Bloch. 2-ik Magyar Rapszódia. Hegedűn előadja Rácz Károly. 10. Stavenhagen. „Caprice”. Zongorán előadja Trailesan Mariska. 11. Hermann. „Bucsudal”. Éneklő Kolozsi Jenő. 2. Beethoven. „Serenade”. Zongorán 4 kézre előadják: Cukor Józsa és Cserő Erzs. 13. Dvorchák. „Legendák”. 2 zongorán 8 kézre előadják: Fűredi Béla, Blau Jolán, Dengl Vilma és Várkonyi Ilona.

Március 19-én, szombaton: 1. Himnusz. Előadja az intézeti ének- és zenekar. 2. Grieg. „Humoreszkek”. Zongorán előadja Popper Ilona. 3. a) Tarnay A. „Millióra”, b) Meyer Hellnund. „Báli csevegés”. Éneklő Glésinger Margit. 4. Reiding. „Concertino”. Hegedűn

előadja Rudas Emma, zongorán kíséri Glésinger Margit. 5. Hermann. Trio, hegedűre. Előadják: Szántó Manó, Dudás Pál és Fischer Ernő. 6. a) Böhm. „Jó sziv“, b) Tosti. „Visszagondolok“. Eneklí Gyurics Mariska. 7. Rubinstein. „Tarantella“. Zongorán előadja Glésinger Margit. 8. Leonard. „Militaire Fantasia“. Hegedűn előadja Szántó Manó. 9. Gaál Ferenc. IV. Rapszodia. Zongorán előadja: Fischer Ernő. 10. Mendelssohn. „Hebridák“ nyitány. 2 zongorán 8 kézre, előadják Kohányi Zelma, Kovács Ilonka, Hank Alice és Abaffy Vilma. 11. Corelli, a) Sarabande, b) Gigue, Hegedű-unisono.

* Az Uránia műsora. Minden jó dolognak meg van az érdeklődő közönsége. Az Uránia új műsorának jóságát mi sem bizonyítja jobban, mint az óriási érdeklődés, melyet a közönség az új műsor iránt tanúsít. Különös tetszéssel találkozunk a műlovarnó regénye című dráma, melynek az életből vett tárgya érdekfeszítő előadásban jelenik meg előttünk. Lourdes látképe, egy amerikai lasszóvadást mind olyan látványosságok, melyek a tudást szélesítik. A bohózatok ügyesen megválasztott tárgyaikkal állandó derűtségben tartják a nézőt. 241

Koldus-rapport.

(Fővárosi levél.)

*

Preciz, egyforma testtartással állanak sorban és az egyruhájuk is szigorúan egyforma.

Tudniillik mindannyian az öregségtől megörbült háttal, lehajtott fejjel állanak egymás mellett és a ruhájuk egyaránt piszkos színű. Az V. kerületi kapitányság udvarán állította föl a koldosár mind a tizenhármát, a koldus-zászlóalj mai ajoncait.

Beszélik őket egyenként Szeszlér Hugó kapitány elé s a fogalmazó főelővassa a rendőri jelentést.

Ahány volt, egy se tagadta a nagy bünt, muszáj volt koldulni, éhezni csak két napig lehet. És ahány volt, az mind fölül volt a hátván, de némelyik a nyolcvanon is. Milyen érdekes megjegyzés a kapitányé, aki szól:

— A fiatalabbak tagadni szoktak. Ma mind öreg, egy sem tagad. Nem érzik a dolust.

Igaz, hogy viszont a törvény és a hivatalos társadalom is fűtyül az ő kifogásaikra.

Ott jön Freyn Andrásné, 62 éves, mosónő, ha van mit mosni. De öregét nem igen hívják. A férje utkaparó volt, de most beteg, biztosan daganat nőtt a mellében, tessék megnézni: Teleki-tér 19., földszint 1. ajtó. Reggel eljött hazulról, mondta az öregnek: majd én hozok neked egy kis jó erős levesre valót.

— Ide jöttem a Lipótvárosba, mert mendták, hogy itt lakik a sok jó gazdag zsidó, hogy talán adnak valamit. Adtak is, de a tekintetes biztos ur behozott. Tessék haza boesztani.

— Miért nem folyamodik segítségért az elüljáróshoz, — kérdezi a kapitány.

Ugyan, nagyságos ur, eddig mindig volt kereset, tegnap fogyott ki, hát ha én most folyamodom, mikor adnak? És nem is adnak, mondták a szomszédok.

— Mivel még nem volt büntetve, most csak két napot kap, — hangzik az ítélet.

— Az Istenért, nagyságos ur, mi lesz azzal a beteg emberrel, tessék legalább most hazakeresztetni, — és zokog hozzá.

— Nem lehet, jó asszony. Két nap múlva hazamehet.

Es vitték a rendőrök.

Jön egymásután a többi, ki már volt büntetve koldulás miatt, ki nem. Bejön egy öreg, evikeres ember: Kovács Ferenc, 84 éves, volt negyvennyolcas honvéd.

— Koldult?

— Igen, mert muszáj volt, uram.

— Hát méltó az egy szabadságharcoshoz: koldulni?

— Bizony nem méltó, kérem. Elég csufság, hogy így hagynak. Megvizsgálták az irásaimat s kapok az állampénztárból minden hónapban négy pengőforintot. Hát kérem, hogy lehessen ebből megélni?

A kapitány maga is lehajtja a fejét s mondja: három órára büntetem, kitöltöttnek veszem, de más-kor itt ne lássam.

De csak az öreg honvéd menekült haza Rákosszentmihályra, a Gusztáv-utca 303. szám alá. A többi két naptól harminceig kikapta a maga porcióját.

Mikor vége van a rapportnak, beszélgetünk együtt a rendőrkapitánnyal.

— Ide az V. kerületbe jön a legtöbb koldus, mondja ő. Muszáj őket büntetnem. A törvény tiltja az engedelem nélkül való koldulást.

— De maga a 79. XL. t.-cikk megengedi a koldulást szükség esetén, engedelemmel?

— Igen. De tudtommal Budapesten nem adnak ki koldus engedelmet.

— Ha mindenkit, aki elesett és munkaképtelen, eltartana, vagy megsegítene a főváros, akkor joga volna ezt tenni. De ha nem tartja el őket, akkor nincsen joga. Miért nem ad ki ellenőrzés és alapos utánjárás mellett bizonyos számú kolduló engedelmet a főváros? Vidéken emberségesebbek, ott bizonyos számig megengedik, mert nem tudják eltartani őket. Budapest sem tudja. Mit cifrálnak tehát, hogy nincsen koldus? Ezer száma van s ha kapitány ur százszor lefogja őket büntetni, százegyszer is koldulni fog az, a kinek muszáj. Csak azt kellene üldözni, aki munkaképes. De ime ma is, egy sem volt ilyen.

A rendőrkapitány — a legjobbak és a legműveltebbek közül való, humánus tisztviselő — vitázott velem s így szőlt:

— Uram, mi a törvényt s a rendeleteket hajtjuk végre.

Neki is igaza van, de az elesett munkaképtelen koldusoknak még százszor inkább igazuk van.

Pulitzer Albert végrendelete.

Egyezkednek a rokonok is.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 16.

Az Aradi Közlöny mai számában egy bécsi híradás nyomán megírtuk, hogy a Makórélszármazott amerikai lapkiadónak, Pulitzer Albertnek fia, Pulitzer Walter sokkal nagyobb részt kap styja vagyonából, mint a mennyi őt végrendeletileg megilletné. Az ifjú Pulitzer ugyanis megtámadta a végrendeletet, a köteles részt követelte, mely az osztrák törvények értelmében a törvényes örökrész fele és az általános örökös, a bécsi mentőegyesület a pört elkerülendő, ki is fizette a 380 ezer koronát. E hír szerint az egyesületnek a többi hagyományok kifizetése után semmi sem jutna a megmaradó 380 ezer koronából.

Mint az elhunyt milliommós rokonaitól értesülünk, ez nem felel meg a valóságnak, mint az az alább közlendő végrendelet szövegéből kitűnik.

A hagyományok összege kétszázhuszezer koronára rug és hacsak a 760 ezer koronát hagyományozta volna az elhunyt Pulitzer, akkor 160 ezer korona illetné még meg az egyesületet. Mint azonban utólag kitudódott, a vagyon sokkal több, mint 760 ezer korona. Különböző bécsi pénzügyeseknél majdnem ekkora összegű értékpapirokat találtak, melyek a végrendelet értelmében az egyesületet illetik.

Az amerikai milliommós a következőben jelölte meg végső akaratát:

Végrendelet.

En, Pulitzer Albert ép ésszel, külső kényszer és félelem nélkül következőkben jelentem ki végakaratomat:

I.

Altalános örökösömmé az önkéntes Mentőegyesületet teszem és nehogy később félreértés keletkezzék, megjegyzem, hogy arra a mentőegyesületre, amelynek diszelnöke Wilcek János gróf s excellenciája és Lasmezan Ede gróf az elnöke.

II.

A következő hagyományok kifizetését rendelem el:

a) Pulitzer Walter urnak, lakik: Amerikában, Newyork közelében, hagyományozok 30 ezer dollár tőkét és anyjának, Barnard Fanny asszonynak, aki fiánál lakik, ugyancsak 30 ezer dollárt. Ez a két hagyomány akkor fizetendő ki, ha a két hagyományos eme utolsó akaratomat nem bántja. Ha tehát három hónapon belül azután, hogy tudomást szereztek rendelkezésemről, oly nyilatkozatot tesznek, hogy végrendekezésemhez alkalmazkodnak, rögtön kifizetendő kezükhöz az említett összeg. Ha azonban akár egyik is pert indítana, elvesztik mindkettő összes jogait.

Együttal Pulitzer Walter urnak hagyományozom könyvtáramat, aranyórámat és láncomat és Leuchtenberg hercegtől kapott kését és malaohitot.

b) Neuda Miksa dr. bécsi ügyvédnek hagyományozok 20 ezer koronát. Az esetben, ha tulélném, akkor veje, Brüll-Neuda Vilmos dr. örökli az összeget.

c) R. Káte kisasszonynak, aki jelenleg Münchenben lakik, évi 4800 korona évráradékot hagyományozok. Elrendelem, hogy e célra halálom után jó amerikai értékpapirokat vásároljanak melyek négy százalékos jövedelmezésnek, kuponjaik legalább évi 4800 koronát érjenek és R. kisasszonynak kifizetessék élete fogytáig.

Az értékpapírok örökösöm tulajdonát alkotják és egy pénzügyesnél helyezendők el, de R. kisasszony életében nem vehetők fel. Halála után a papírok örökösömmé szolgálattandók ki.

d) R. kisasszony gyermekeinek: még pedig Frederika leányának, Frigyes, Albert és Eugen fiainak egyenként huszezer korona, összesen nyolcvanezer korona tőkét hagyományozok olyképen, hogy ha bármelyik elhaláloznék, mielőtt még a reája eső részt megkapta volna, a tőke kamataival együtt a másik három gyermekét illeti.

A hagyományozott tőke kamatai a négy gyermeket illetik, kiskorúságuk idején eltartásukra és nevelésükre szolgáljon és anyjuk életében e célra az ő kezeihez fizetendő ki. A fiúk csak oly módon jutnak tőkéik birtokába, hogy nagykorúságuk idején nyolcezer, harmincezer életévük elérésével tizenkétezer koronát vehessenek fel. Ugyanigy rendelkezem a leány tőkéjére vonatkozólag is, azzal a különbséggel, hogy az férjhezmenetele napján az egész összeget megkapja.

Az összes hagyományok után esedékes illetéket örökösöm tartozik fizetni.

III.

Végakaratom, hogy Neuda Miksa dr. ügyvéd legyen végrendeletem végrehajtója, elhalálozásom esetén pedig veje Brüll-Neuda Vilmos dr. bécsi ügyvéd.

IV.

Végrendeletemnek mindeme rendelkezései teljes egészükben teljesítendők és végrendeletem végrehajtója gondoskodik, hogy azok pontosan betartassanak. Elrendelem, hogy örökségem az osztrák állam örökösödési törvényei szerint tárgyalassék le.

Ennek bizonyosságul sajátkezűleg írtam alá ezt a végrendeletet és három jelenlevő tanuval irattam alá, akik előtt kifejezetten kijelentettem, hogy ez az én végső akaratom.

Bécs, 1903. április 8.

Pulitzer Albert, s. k.

Krausz János,
Resch Ferenc,
Waldmann Mihály, mint felkért végrendeleti tanúk.

A milliommós többi rokonai is tárgyalnak

az egyesülettel és mint Bécsből értesülünk, az egyezés valószínűleg megtörténik és így ők is részesednek a vagyonból per megindítása nélkül is.

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 17-én az időjárás: enyhe, semmi, vagy kevés csapadék.

— Nagyböjti lelkigyakorlatok. Az aradi Oltár-egyesület, mint az elmúlt években, úgy ez idén is, a katolikus intelligencia számára a husvéti szent ünnepekre való előkészületül lelkigyakorlatokat tartat. Nagyban emeli az idai lelkigyakorlatok érdekességét, hogy vezetőjéül Glattfelder Gyula dr. egyetemi tanárt, a budapesti egyetem kiváló hitszónokát sikerült az Oltár egyesület elnökségének megnyerni. Glattfelder Gyula dr. beszédét az Ipartestületi palota dísztermében e hó 17–20. napjain fogja tartani. Az első beszéd csütörtökön este lesz és pedig: fél 5 órakor a hölgyek és 6 órakor a férfiak számára. Pénteken és szombaton délután 11 órakor és délután fél 5 órakor a hölgyeknek, mindkét napon este 6 órakor a férfiaknak lesz beszéd. A befejező beszéd vasárnap reggel fél 8 órakor lesz a minoriták templomában. A konferencia beszédek iránt széles körökben nagy érdeklődés mutatkozik.

— Edward király beteg. Londonból táviratozzák: Edward király Párisból Biarritzbe ment meghűlt, úgy hogy néhány napig ágyban kell maradnia. A király állapota nem aggasztó, de kellemelelen. A meghűlést valószínűleg az okozta, hogy a király nyitott ablaku vasúti kocsiban utazott.

— Új főispánok. A király, mint a hivatalos lap holnap száma közölni fogja: Dániel Tibor bárót Pancsova és Versec városok, Kiszely Árpád földbirtokost Liptó vármegye, Wilczek Frigyes gróf, Nyitra megye volt főispánját, Hontmegye, Selmec és Belsőbánya városok főispánjává nevezte ki.

— Affér Kóburg Fülöp és Visontai Soma között. Budapestről táviratozzák: Kóburg Fülöp herceg ügyvédje, Bachruch és Lujza herceg ügyvédje, Visontai Soma közt nézeteltérés merült fel egy mélyen sértő nyilatkozat miatt. Visontai ezért Bachruchtól elégtételt kívánt, de ez Kóburg herceget nevezte meg a sértő nyilatkozat szerzőjének. Ennek kapcsán ma Visontai megbízottjai útján a hercegtől a tényállás felől felvilágosítást vagy elégtételt kért. Az affért kölcsönös kimagyarázásokkal, ma délután békésen intézték el.

Ezzel szemben Visontai Soma az est folyamán azt az értesítést küldte a fővárosi lapokhoz, hogy a közte és Bachruch dr. közt felmerült lovagias ügyben ő fegyveres elégtételt követelt, de ellenfele ezt megtagadta és így az ügy lovagias elintézését nem nyert.

— Elhunyt osztrák államférfi. Bécsből táviratozzák: Helfert József báró ma kilencvenéves korában meghalt. Az ő személyével Ferenc József trónraléptének utolsó tanuja tűnik el az élők közül. Helfert utolsó még élő tagja volt az 1848-ban összeült első reichsrathnak is. Thun miniszterelnöksége alatt helyettes államtitkár volt és 1881-ben az urakháza tagjává nevezték ki. Néhány nap előtt Helfert tüdőgyulladásban megbetegedett, mely betegsége most halállal végződött.

— Hofrichter börtönőre. Bécsből táviratozzák: A bécsi rendőrség ma letartóztatta a katonai börtön egyik őrét és annak nővérét, mivel ők voltak azok, akik közvetítették a börtönből Hofrichternek családjával való levelezését.

— Temesvár tíz milliós kölcsöne. Temesvárnak a közel jövőben eszközlendő és már folyó nagyszabású munkálatokra az 1910–1912-ik évek alatt mintegy tíz millió 800,000 koronára van szüksége. A városi közgyűlés tudvalevőleg elhatározta, hogy a jelentékeny összeget kölcsön útján biztosítja. A Magyar Jelzálog Hitelbank, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Hazai Magyar Takarékpénztár szövetkezett intézetek ajánlatot tettek, amely szerint az említett összeget kilencvenhat százalék árfolyamban 5275 annuitás és ötven évi törlesztés mellett adják kölcsön a városnak. A feltételek nem a legkedvezőbbek voltak és ezt a közgyűlési határozatot meg is felebezték. A tárgyalások tovább folytak és Temesvár város mai rendkívüli közgyűlésén már a szövetkezett intézetek előnyösebb feltételéről lehetett beszámolni. Ilyformán az annuitást lecsökkentik 5 $\frac{1}{4}$ -re, a leszámítási árfolyamot pedig felemelik 96-ról 96.5-re. A közgyűlés megbízta a polgármestert, illetve annak akadályoztatása esetében a főjegyzőt, hogy a kötelevényeket írja alá és a kölcsön folyósítása tárgyában az intézkedéseket tegye meg.

— A lovasság nem lesz csukaszürke. Néhány héttel ezelőtt azt beszélték a mértékadó katonai körökben is, hogy legközelebb a lovasság egyenruhája is megváltozik és a színes mondtat a lovascsapatoknál is csukaszürke váltja fel. Mint értesülünk, a hadvezetőség ezzel a tervvel jelenleg nem foglalkozik. Brudermann Rados lovassági főfelügyelő, aki Aradon tartózkodik, ma felülvizsgálta a 12. huszárezred aradi osztályát, s kijelentette, hogy a lovasság öltözete változatlan marad egyelőre. A főfelügyelő holnap reggel Nagykikindára utazik.

— Sikasztó bankhivatalnok. A müncheni rendőrség táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy Garnischban (Bajorországban) a Hohenleitner bankcégől 10.000 márka elsikkasztása után megszökött Ranetz Károly bankhivatalnok.

— A Miénk felosztása. Budapestről írják: Három esztendeje történt, hogy a Miénk néven csoportosult néhány impresszionista és naturalista festő kivált a Képzőművészeti Társulattól. Az volt a cél, hogy művészi színvonalú kiállításokat önállóan rendezzenek. Rendeztek is a Nemzeti Szalonban néhány ilyen tárlatot, de legutoljára, ugylátszik, megelégtették a külön utakon járó dicsőséget és visszakiváncsoltak a Műcsarnokhoz. A Miénk azért határozta el magát erre a harakirire, mert belátta, hogy a legutóbbi kiállítás alkalmával tagjainak tulnyomó része olyan munkát produkált, amelyek teljesen lesüllyedtek. Mindenesetre nagyfokú szerénységre vall, hogy a Miénk ezzel a fuzióval elismerte a műértő publikumnak az utóbbi időben kialakult véleményét, amelylyel a Miénk téli kiállításáról volt. A közönség eddig, ha „modern” művészetet akart látni, elment a Miénk tárlataira és ha a régi művészi pikturát akarta élvezni, kivonult a műcsarnoki képekhez. A közönség szempontjából föltétlenül hasznos dolog a fuzió, amennyiben egy belépődíjjal és egy fáradsággal két legyet üthet. A Miénk elhatározta a felosztást, beszüntette az önálló életműködést és mára tavasszal a Műcsarnok tüdejével lélegzik. Közös kiállítással peccsételik meg az új festékszerződést és ez a tárlat nagyon alkalmas lesz arra, hogy a közönség disztigváltni tudjon a Miénk és a Műcsarnok között.

— Százötven munkás katasztrófája. Pétervárról táviratozzák: A Krasnojarszk közelében lévő Volga bányaműnél két métermázsza dinamit felrobbant. A robbanás óriási pusztításokat okozott. A katasztrófa következtében 150 munkás meghalt.

— Öngyilkos pénzügyőri főbiztos Ujaradról jelentik: Schlitting Rados ujaradi pénzügyőri főbiztos ma reggel szolgálati fegyverével a mellébe lőtt és meghalt. Az öngyilkosság oka: gyógyíthatatlan vérébaj.

— A császárné kelengyéje. Most száz éve annak, hogy a francia és a bécsi udvar között a tárgyalások befejeződtek és Mária Lujza hercegnő kezét Napoleon megkapta. Alig hogy Napoleon ezt megtudta, azonnal rendeletet adott ki, hogy a mőringot készítsék el, amelyet feleségének szánt, hogy mire Mária Lujza Párisba érkezik, már minden teljesen rendben legyen. A különféle ruhákra Napoleon 300.000 frankot előirányzott. Minden ruhamintát, szövetet megnézett, hozzájárult a szabáshoz, a díszítéshez és ha valami nem tetszett neki, azt feltétlenül megváltoztatta. Az esküvői ruha 12.000 frankba került, míg a többi ruhák ára a 300–7000 körül volt. Volt közöttük négy seiyemruha, hat bálruha, huszonnégy tárogatóruha és négy ünnepi, fogadó ruha. Az összes ruhákat Párisnak akkor legelső szabója, Lervy, készítette és ő szállította Mária Lujza részére a kalapokat is, számszerint hatvan darabot. A számla 24.137 frankra rugott. Sokat költött a császár a fehérneműekre is. Készült pedig a jövőendő császárné részére tizenkét tucat csipkével díszített battiszt ing, nyolcvan tucat zsebkendő, szintén csipkével és himzésekkel díszítve, ugyancsak nyolcvan tucat vászon törülköző, huszonnégy fésülő köpeny, tizenkét reggeli pongyola, amelyek közül a legdrágább 5000 frankba került. A fehérnemű számla 95.000 frank, a csipkék ára 81.000, a különféle kendők 40.000, a tizenkét pár harisnya 4570 frankba került. A legdrágább ezek közül 72 frank volt. A császár egy uti készletet is csináltatott, amelynek egyes tárgyai aranyból készültek. Ennek az ára kerek 23.000 frank volt. Így azután nem csoda, ha az előirányzott 300.000 frank csakhamar 419.000 frankra emelkedett. Napoleon kissé soknak találta ezt az összeget és szokása szerint egyszerűen törölt néhány tételtől. Az igaz, hogy ezzel nem igen csökkentette a számlát. Igaz fejedelmi bőkezűséggel gondoskodott Napoleón a jövőendő feleségének az ékszereiről, amelyeket szintén mint nászajándékot akart átutajtatni Mária Lujzának. Csináltatott neki egy készletet, amely nyakékből, karperekből, két fülbevalóból állt; az értéke 3.325.000 frank volt. Vett egy gyöngy nyakéket 500.000 frankért, egyet, amelyben smaragdok és briliánsok voltak 290.000 és még egyet, amelyet opál és briliánsok díszítettek: 276.000 frank értékben. Az ékszereknek és drágaságoknak ára — beleértve a tizenkét briliáns kő értékét, amelyek Napoleonnak a Mária Lujzának szánt arakéjét díszítették — összesen 4.630.000 frank volt az ára.

— Gyilkos merénylet egy tisztartó ellen. A Merczyfalva szomezésében lévő Iphigenie majorban ma éjjel rablók jártak. Parall Gusztáv, a major tisztartója arra ébredt fel, hogy a tiszti épület külső nehéz ajtaját valaki fejseccsapásokkal igyekezik betörni. Parall segítségért kiáltott és mivel a rablók észrevették, hogy felfedezték őket, megkerülték az épületet és az utról a kivilágított hálószobában álló tisztartóra süttették fegyverüket, a golyók azonban nem találtak. A lövések zajára a cselédség elősietett és üldözőbe vette a rablókat, akiket azonban nem sikerült elfogni. A községben mostanában sűrűn fordulnak elő rablások és azt hiszik, hogy ezek tettesei követték el a tisztartó ellen is a gyilkos merényletet. A csendőrség erélyes nyomozást indított a merénylet kézrekerítésére.

— Zarándokok a pápánál. Rómából táviratozzák: A pápa tegnap karintiai zarándokokat fogadott és valamennyiüket kezesokra bocsátotta. Magre. Lohninger, a német kollégium rektorának beszédére a szent atya azt válaszolta, hogy nagy vigasztalására szolgál szívén, hogy a zarándokok oly hosszú utakat tesznek, hogy az apostolok sirjánál imádkozzanak. A szentatya végül isten áldását kérte I. Ferenc József ő császári és királyi felségére és családjára és azután az összes jelenlévőkre és családjaira áldását adta.

Uj angol és francia női szabóság

Arad, Szabadság-tér 17.

Wittenberger H. és Jaczkó József cég alatt a drezdai tanfolyam bevégezése után, úgy a külföldön, mint Budapesten szerzett több évi tapasztalataim alapján a fenti cég alatt

női divattermet

nyitottunk hol úgy az angol, mint a legdiszesebb francia toilettet a legmagasabb izlésnek megfelelően készítem. A minnek meggyőződéséről a tisztelt hölgyközönség szíves pártfogását kérjük.

Kiváló tisztelettel

Jaczkó József.

— Az üzletbe zárt szerelmes pár. Mulatságos eset történt tegnap este a kecskeméti üzletek egyikében. A késő esti órákban ugyanis betévedt a bohózatba illő történet színhelyére egy jóképű leány a vásárolni akart valamit. Az üzletben nem volt más, mint a főnökhelyettes, aki épen azon törte a fejét, hogy merre is lehetne egy-két szerelmes perccet eltölteni. Beszédbe elegyedett a vevővel, aki szívesen hallgatta a fiatalleányt, sőt mi több, az ellen se volt kifogása, hogy az udvarlóvá átvett kereskedő kézfelfoghatóság bebizonyítsa azt a szerelmet, amit a nőcske látása ébresztett benne. És hangzottak szenvedelmes szólások. Majd — mint a modern költők állítják — jöttek a oszlopok és valószínűs Ady Endre-szerű oszlopok lett a kis boltból. Mindez nyitott ajtó mellett folyt le, úgy, hogy az utca népe jól láthatta. Éppen akkor haladt el a bolt előtt a szerelmes üzletvezető egy barátja, aki ügyes tréfa megeselekedésére határozta el magát. Mialatt barátja benn a szerelem oltárán áldozott, addig ő szépen becsukta a boltot, lehuzta a redőnyöket, sőt le is lakoltta azt annak rendje és módja szerint. Mikor a szerelem, mint a buborék, eloszlott, szeretett volna szabadulni az üzletben rekedt don Juan, azonban nem lehetett. Az éjjelt mégse szeretne volna a boltban tölteni. Dörömbölni kezdett az ajtón, rázta, ütötte a rolót s a zajra a közelben álló rendőr is figyelmes lett. A dolog vége az, hogy több rendőr segítségével végre sikerült a kelepceből kiszabadítani a fiatal embert és a kicsi nőt...

— Étvágytalanságban szenvedők sokszor mindenféle csodaszerrrel próbálkoznak, melyek a gyomrot megtöltik és ingerlik, de a kívánt hatást legfeljebb csak egy-egy alkalomra képesek előidézni. Aki étvágyát állandóan helyre akarja állítani, célját úgy fogja elérni, ha néhány napon át a reggeli előtt 1—2 deciliter Ferencz József-keserűvizet iszik. A „Ferencz József-keserűviz-források” igazgatósága Budapesten van. 251

— Elsüllyedt vitorlášhajó. Lisszabonból jelentik: Az azori szigeteken rejtőző hóvihar dühöng. Egy portugál vitorlás, amely Pico kikötőjét éppen el akarta hagyni, felborult és elsüllyedt. Harminchárom ember a tengerbe veszett.

— A kőbányai templom betörője. Fővárosi tudósítónk jelenti: A budapesti rendőrség ma letartóztatta György István husz éves munkást, aki bevallotta, hogy a múlt héten ő követte el a betörést a kőbányai római katolikus templomba.

— Tavaszi újdonságok megérkeztek Hege-düs Gyula üzletébe, Arad, Andrassy-tér 15. A legszebb bőr és selyem női táskák, utazó készletek, utazó bőröndök, sport-cikkek, tenniszverők, tenniszlabdák, tenniszlabdák, gumi, futball és füles labdák, a legszebb sítábotok, játékaruk, húsvéti illatszerek, húsvéti locsolók, háztartási kefe- és pipere áruk stb. nagy választékban és mélyen leszállított árban. Megyei és városi telefon 506. 257

— Merénylet egy szerbiai löporraktár ellen. Zimonyból táviratozzák: A tegnapi virradó éjjel a csuprijai erődítvény katonai őrsége agyonlőtt egy embert, aki állítólag felakarta robbantani az ottani löporraktárt. A merénylet személyazonosságát ez ideig nem sikerült megállapítani.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban március 16-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: Született: Poschpischel Imre asztalos mesternek Juliánna nevű leánya, Bondár Imre vasúti fékezőnek Izabella nevű leánya, Bacso János máv. hivatalnoknak Rezső nevű fia, Sárkány Mihály máv. fékezőnek Erzsébet és Rozália nevű leányai (iker), Erdei János máv. fékezőnek Ferenc nevű fia, Bárány András napszámosnak Rozália nevű leánya, Zarándi István máv. fékezőnek István nevű fia, Laiber János önálló sütiőnek Katalin nevű leánya. Meghalt: Krausz Károly 59 éves cipésmester, Eisele József 70 éves cipésmester, Petrovics István 72 éves szódagyáros, Reitz János 66 éves földmives, Halasi Hajnal 3 napos leány, Caupuliga Irén 3 hónapos leány, Paucsik Anna 3 éves leány, Pajnic István 58 éves napszámos, Berár Mária 2 éves leány. Házasságot kötött: Oroszlán János szobafestő János Annával, Péczely Gyula könyvvezető Reisner Erzsébettel, Nagy Lajos cipészsegéd Krista Borbálával, Jaczkó József női szabó Maidt Gizellával, Rosensohn Jakab szobafestő Gartner Helénével.

— Francia likőrök megbízhatóbb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weiszszál. 249

TANÜGY.

(—) Bezárt iskola. A temesmegyei Mercyfalván az összes népoktatási intézményeket az uralgó roncsos toroklob miatt alispáni rendeletre bezárták.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Aradvármegye selyemtenyésztése a múlt évben. Az országos selyemtenyésztési főfelügyelőség most adta ki évi jelentését, mely Aradvármegye lakosságának a selyemtermelés terén elért eredményét mutatja ki. A jelentésnek egyik legérdekesebb része az a táblázat, mely az országos fejlődést vázolja. Míg 1888 ban 71 község 40051 koronát keresett, addig 1909-ben 2446 község 5,517,470 koronát keresett selyemtermeléssel. Aradmegyében 1880 ban senki sem méltatta figyelmére ezt a hasznos kereseti forrást míg tavaly, 103 község lakossága 86,444 korona pénzhez jutott e révén; ebből az aradi beváltó állomás 17,152 koronát fizetett ki. A vármegyei tenyésztők körülbelül 50 koronát keresnek fejénként. A felügyelőség a múlt évben három szakembert küldött a vármegyébe, akik 21 községben 2964 embert oktattak a tenyésztésre. A szederfa állomány szaporodott a megyében.

A felügyelőség nyilvános köszönetet szavaz Károlyi Gyula gróf volt vármegyei főispánnak,

Dálnoki Nagy Lajos dr. vármegyei alispánnak, Keller Izso kir. műszaki tanácsosnak, Mladin Miklós eleki főszolgabírónak, Bolyos József borosbesi főszolgabírónak, Faragó István világi szolgabírónak támogatásukért. Ugyancsak köszönettel adózik: Zimmermann Zsigmond világi utmesternek, Öry Béla berzei jegyzőnek, Kotzó Károly gurbai jegyzőnek, Tamó Zsigmond almási körjegyzőnek, Rigler József eleki főjegyzőnek, Vermes Alfréd medgyesbodzási jegyzőnek és Krusohler György ottani bírónak, Kovács Lajos ettani, medgyesházai jegyzőnek, Kirillovits István miskei jegyzőnek, Vasóczy Ferenc ópaulisi jegyzőnek, Vörös Mihály hódosi tanitónak, Marinkovits Mihály ágrisi jegyzőnek, Ardelean Elek kereki jegyzőnek, Vaja Kálmán szentleányfalvai jegyzőnek, Montia György kuvini községi jegyzőnek, Strasser Péter borosjenői jegyzőnek, Kaszav Károly borosjenői közgyámnak, özv. Pinkasz Ernőné borosjenői lakosnak, Magyar Mihály apateleki jegyzőnek, Bacsilla Károly apateleki közgyámnak, Vladika Vazul gyarmatai gör. kel. tanitónak, Subajda Béla somoskeszi jegyzőnek, Crisiánu Tódor szőlőscseréli jegyzőnek, Baumgartner János borosbesi körjegyzőnek, Verebes Gábor borosbesi bírónak, Kinszky Iván buttyini jegyzőnek, Hesz Lajos diécsi körjegyzőnek, Prekupás György diécsi tanitónak, Bán János seprősi községi jegyzőnek, Bucsy Mihály seprősi tanitónak, Papp László gyulicai állami tanitónak, Kovacevics György mènesi jegyzőnek, Gerhold Lajos silingyiai körjegyzőnek, Jung Péter taurci körjegyzőnek, László Gyula taurci áll. tanitónak, Gherba Gusztáv pankotai jegyzőnek, Vass Dezső ujszentannai jegyzőnek és Csupa Nándor ottani bírónak, Grozeszku Sándor ófazeakasvársándi jegyzőnek és Muntján János ottanitánitónak, Pintea Peter vojvogyeni lelkésznek és Zsilinszky Endre medgyesegyházai ev. lelkésznek, továbbá József főhercegnek, Károlyi Gyula grófnak, Wenkheim Frigyes grófnak, Zselenski Róbert grófnak, kik a birtokukban lévő szederfák lombosítását kegyesek voltak megengedni.

— Tenyészbikavásár Aradon. E hó 23-án Aradon, a honvédhuszáraktanya mögött levő barakk-istállóban, a községek részére köztenyésztés céljából szükséges bikák beszerzésének megkönnyítése céljából, tenyészbikavásár lesz, melyre a tenyésztő gazdák részéről már eddig is mintegy 130 darab simenthali-berni, pinzgau és magyar bikát jelentettek be. A községek a vásáron a szükséges bikákat a magyar királyi gazdasági felügyelőségek közbenjöttével, a szokásos állami kedvezmények élvezete mellett szerezhetik be.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, március 16

Készára: Kínálat, vételkésv mérsékelt, 10 ezer mm. 5—10 fillérrel olcsóbb. Amerika 1-el olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Deli árak	2 órai árak
Tengeri 1910. májusra	6.17—6.18	6.17—6.18
Buza 1910. áprilisa	13.55—13.56	13.56—13.57
Zab 1910. áprilisa	7.27—7.28	7.25—7.26
Ros 1910. áprilisa	8.45—8.46	8.49—8.50
Buza 1910. októberre	11.07—11.08	11.08—11.09
Buza 1910. májusra	13.36—13.37	13.39—13.40
Ros 1910. októberre	8.15—8.16	8.22—8.23

Zárul 5 órakor.

Ceszkák hitelrészvény	—	—	—	678.25
Magyar hitelrészvény	—	—	—	823.50
Közüti vasút	—	—	—	719.—

==== Rendkívüli olcsó árakban árusítunk =====

férfi öltöny, felöltő és fiu ruhákra tiszta gyapju szöveteket.

LEICHNER és FLEISCHER Arad, Szabadság-tér 17. — Telefon 475. szám. Kizárólagos posztó gyári raktár. 1226

Budapest kőbányai sertéskezelésem.

— Március 16. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 167—68 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 167—168 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 172—174 fillérig.

Sertéslétszám: március hó 13. napján volt készlet 27771 darab, március 14. napján felhajtott 217 darab, márc. 14. napján elszállított 175 darab, március 15. napjára maradt készletben: 27,813 darab.
A hizott sertés üzlet irányzata élénk.

A VÉRSZEGÉNYSÉGET,

EZT AZ ALATTOMOS BETEGSÉGET meg kell szüntetni a SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ-val, mielőtt tulságosan elharapódnék.

Az arc megpirosodik,

megtelik és az életkedv visszatér mindazok meglepetésére, akik először használják a

SCOTT-féle EMULSIÓ-t.

Az eredeti SCOTT-féle eljárás által izletessé és emészthetővé tett legtisztább alkatrészek, melyek a vérszegénységnek útját állják, képezik.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

világszerte ismert sikerének titkát.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük ügylembe venni.

IDEGENEK ARADON.

— Március 16. —

Fehér Kereszt szálloda. Bokor Gyula igazgató Budapest. — Szász József dr. ügyvéd Budapest. — Engländer Mózes utazó Budapest. — Ludvig Dezső utazó Kecskemét. — Fekete Mór utazó Budapest. — Pellej Sándor utazó Budapest. — Gyencs Lajos igazgató Budapest. — Sidloff Ferenc utazó Budapest. — Fuchs Dezső utazó Budapest. — Tofner Róbert utazó Budapest. — Antal Emil utazó Budapest. — Krausz Gyula utazó Budapest. — Herezföld Sámuel kereskedő Budapest. — Weiner Gusztáv utazó Budapest. — Drechsler Gyula dr. főrabbi Temesvár. — Sugár Béla utazó Budapest. — Hut Jakab utazó Budapest. — Buk Jenő kereskedő Szeged. — Fischer Miklós utazó Szeged. — Vajda János utazó Bérl. — Gráner Náthán utazó Bécs. — Vértess Ignác fakereskedő Zabala fűrésztel. — Molnár Károly utazó Budapest. — Berei báró huszárkapitány Nagyvárad. — Bartavári Bartuska Miksa tábornok Lugos. — Czákó János dr. törzsorvos Budapest. — Molzvinczky Béla birtokos Budapest. — Bata Géza utazó Budapest. — Bereghi József utazó Nagykálló. — Heves Lajos utazó Pozsony. — Májor Rezső utazó Trieszt. — Bottenstein Gyula mérnök Budapest.

Központi szálloda. Szabados Sándor utazó Budapest. — Szabó Imre végrehajtó Pécska. — Dene Vilmos utazó Budapest. — Lebovits Lipót gyáros Budapest. — Warfei Gyula utazó Budapest. — Berger Henrik utazó Budapest.

Vass szálloda. Özv. Gábor Jánosné magánzó Kurtios. — Dojay György utazó Osaba. — Neustadt Leó birtokos Velemare. — Neustadt Hagó birtokos Velemare. — Feisz József utazó Budapest. — Schiller Arnold utazó Budapest. — Wermer János kereskedő Arad.

Pannonia szálloda. Wilhelm Tivadar utazó Budapest. — Kroszberger Jenő kereskedő Budapest. — Radványi Rezső dr. ügyvédjelölt Kolozsvár. — Spitzer Ferenc utazó Budapest. — Shecz Edéné kereskedő és leánya Nagyhalmagy. — Panker Armin utazó Budapest. — Csipkay János művezető Budapest. — Spitzer Lajos utazó Budapest. — Steiner Manó ügynök Budapest. — Demszó János intéző Nagyhalmagy.

Felolós szerkesztő:
BOLGÁR LAJOS.

SZULTÁN ÖRRAE

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, -bór- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.

igazgatóság: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22.
Külföldi elosztás EPERJES.

Főelárusítók Aradon: Dür Gusztáv, a városháza szomszédában, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268. Fejér Gyula, telefon 71. sz. 281

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1910. évi március hó 17-én:

C) bérlet.

C) bérlet.

Trenk báró.

Operette 3 felvonásban. Jókai Mór regénye után írta: Willner A. M. és Bodanszky R. Fordította: Hervay F. Zenéjét szerzte: Albini Félix.

SZEMÉLYEK:

Trenk Ferenc Beregi S.	Stecher	Benkőné.
Schwalbenau Dócsy Nusi.	Boillabaisse	Boda Ferenc.
Marloza Zalay Margit.	Trautenberg	Kulcsár L.
Nikola Kun Irén.	Wurzbacher	Polgár S.

Kazdets este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szekesdólg-tör mellett.)

Márc 1910. március 17 én csütörtök:

1. Kételtáncosok. Látványosság. — 2. Tiltott gyümölcs. Humoros. — 3. Lourdestól Gavarniég. Termézet után. — 4. Lasszóvadászat Látványosság. — 5. A festő kofferje. Humoros. — 6. Szorgalmas szolgák. Humoros. — 7. A lovarró regénye. Dráma. — 8. Alkalmi vőlegény. Humoros.

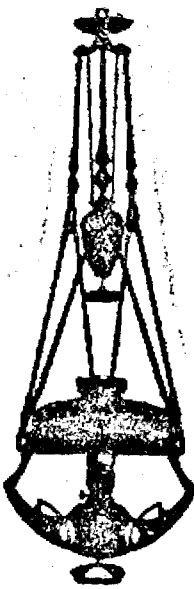
Előadások délután 6 órától kezdve.

KYILTTÉN.

Miért legjobb és miért legolcsóbb a Sztraka-féle Menthol-fogszappan? Legjobb azért, mert kellemes ízű fogszappan a fogkőlerakodást eltávolítja, a száj savanyu és rossz ízét felfrissíti, felüti, végül átható desinficiáló erejével a fogszuvasodást megakadályozza. Legolcsóbb azért, mert mindennapi használat mellett is eltart s eredeti hatásából állás közben semmit sem veszít. Kapható gyógytárakban és drogériákban. Ára 1 kor. Aradon: gutori Földes Kelemen ur gyógyszerárban, valamint Vojtek és Weisz urak droguériájában. 12

Tulzsufolt raktár miatt

mélyen leszállított árakban kaphatók legújabb és legizlésebb üveg, porcellán és maszó-készletek. Nagy válsztek függő és asztali lámpákból.

Legújatnyosabb forrás 321

figurális dísz tárgyakból.

Legjobb minőségű china- és alpacca-ezüst dísz tárgyak, ugyszintén elsőrendű evőeszközök.

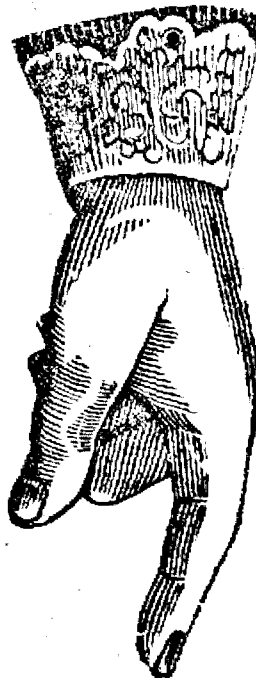
Képkerekből

óriási választék, több mint 400 új izlése mint van állandóan raktáron.

FISCHER MÓR, Andrássy-tér 20. szám (Fischer Eilis-palota.)

Megyei és városi telefon szám 568.

Óriási választék menyaszszonyi kelengyéből.

Legnagyobb választék

Husvéti

illatszerek

és

öntözők-

ben.

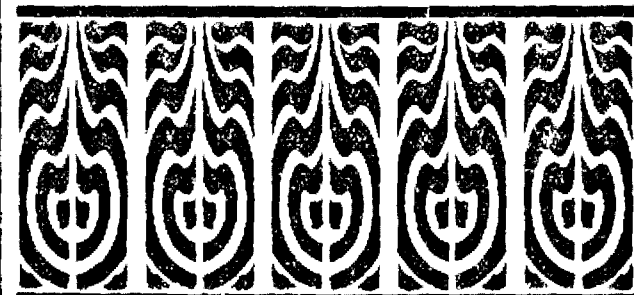
311

HÁNZU RESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer J.-u. 2.

Városi és megyei telefon 455. sz.

Új női kalap divatterem!

Van szerencsénk szíves tudomására hozni, miszerint helyben, Andrassy-tér 20. sz. a. (Fischer Eliz-palota udvarában) a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

női-kalap divattermet nyitottunk. Gyászkalapok 24 órán belül készíttetnek.

Támaszkodva több éven át szerzett tapasztalatainkra melyeket Pavicsics M. urnő helybeli divattermében sajátítottunk el. 1278

Divat-termünkben mindennemű **átalakítások és javítások** a legújabb divat-szerint gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Teljes tisztelettel

Schweiger Anna és Békési.

Fischer Testvérek

sodronyszövet, kerítésfonat, szita-árak és acélsodrony agybetét készítőik :-

Arad, József főherceg-ut 8.

Gyártelep: Kossuth-utca

45. szám. Telefon 557. sz.

Ajánlják minden e szakba vágó dolgok állandó nagy raktárát a nagy-érdemű közönség szíves figyelmébe,

melyek versenyképes olcsó árért kaphatók.

Arjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Legtinomabb impregnált női havi kötők

tuczatonként 1 korona
80 egyszerű övek 90 fillér és Tricot övek 3 korona 20 fillérért kaphatók

Földes Kelemen
gyógyszertárában
Aradon, Deák Ferenc-utca 11 szám.
381

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben. Arad legnagyobb óra és ékszerboltja

Deutsch Izidor

órák és ékszerész 591
Weltzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megóttatnak vagy más tárgyakra átcezerőltetnek
TELEFON 438. TELEFON 438

Értesítés:

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Aradon, Wesselényi-utca 34. sz. a. a mai kor igényeinek megfelelő

lakatos műhelyt nyitottam.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat, u. m.: épületvasalásokat, vaskerítést, sűrűcsokat, valamint takaréktűzhelyeket a leg-szebb és legjobb kivitelben.

Javítások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Tervekkel és költségvetésekkel készséggel szolgálok.

Kiváló tisztelettel

Böszörményi János,
lakatos mester.

Ugyanott egy jóerkölcsű fiú tanuló-nak felvétetik. 505

Értesítés!

Van szerencsém a helybeli és vidéki kereskedő urak b. figyelmét felhívni arra, hogy műhelyemet teljesen újonnan felszereltem, ahol mérlegeknek újonnan való készítését, de különösen mindenféle

mérleg javítását,

valamint súlyok pontosítását a lehető legjutányosabb árakon elvállalok.

Kérem a n. é. közönség szíves pártfogását, tisztelettel 635

Benkő József
Fejsze-u. 39.

Eladó!

Egy új vendéglői vagy nagyobb házhoz 6 főző lyukkal ellátott takaréktűzhely vasból, csapos réz üsttel.

8 drb. favirágátlak, felül díszes fakorlással, 160 cm. hosszú, 125 cm. magas.

2 drb. használt üstház, üsttel együtt.

1 drb. nagyobb cserépkályha, használt.

4 mtr. kerítés rács, 4 méter folyosó rács, több különböző méretű vasablakok, 2 íróasztal.

1 esztorgapad fénynyomásra, géphajtásra.

3 drb. Görredőny, új, 140 cm. széles, 295 cm. hosszú, teljes méretben.

1 drb. Görredőny, új, 80 cm. széles, 370 cm. hosszú.

Zászlótartók készletben vannak.

Panker F. Viktor
mű- és építő-lakatos 1385

Arad, Fácán-utca 6. sz.
Telefon 590.

Olcsóbb lett a szén!!

A ki téli szén és kokszt szükségletét már most szerzi be, vagy jegyezteti elő, 25 %-ot megtakarít!

Légszuszgyári kokszt 4.80 K.
100 kg.-ként.

Porosz salon kőszén 4.60 K.
100 kg.-ként.

Zsilvölgyi salon kőszén 4.— K.
100 kg.-ként.

Rostált portmentes faszén 6.— K.
100 kg.-ként.

Kovács szén — — 4.60 k.
100 kg.-ként.

Róth József

szénnagykereskedőnél 611
Arad, Eötvös-u. 3.

Telefon 63. sz.

Varga János

Arad, Deák F.-u. 30.

Kész butoráru üzlet.

Rendeléseket elfogad úgy asztalos, mint kárpitos szakmában legjutányosabb árak mellett. 666

Értesítés.

Van szerencsém igen tisztelt volt vevőimet és a n. é. közönséget értesíteni, hogy

Arad, Boros Béni-tér 9. sz.

liszt, cukor, só, hüvelyes vetemények és kenyérüzletet nyitottam.

Főtörökvésem leend, hogy mindenkor friss és jó áruimmal figyelmes kiszolgálás mellett igen tisztelt vevőim minden igényét legjobban kielégítek. 1044

Szíves pártfogást kér

kiváló tisztelettel

Zabán János,
a Zeidler Rud.-II és Társa cég volt

vezetője.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a közeledő építési szezon alkalmából elvállalok mindennemű

építkezési munkálatokat

kezdve a legegyszerűbb dologtól a legmodernebb kivitelig, ugyancsak tervezéseket, átalakításokat, javításokat, szóval minden e szakmába vágó munkálatokat a legjutányosabb árakon. 1344

Kérem a n. é. közönség szíves támogatását.

Fodor József,
képesített kőművesmester

Miklós-u. 49.

Rövid időre

valódi és eredeti párisi

női kalapokból

kiállítást rendezek

a Rozsnyay-féle ház első

emeletén, Eötvös-utca 1. sz.

Tisztelettel kérem a mélyen tisztelt hölgyközönséget, hogy be-
vásárlásaival április hó elsejéig várjon, amikor is párisi utamból visszatérek. 1066

K. Ritscher.

Használjon Nagysád Földes-féle

Margit-Cremet,

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen.

A MARGIT-CREME a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető.

Mivel a MARGIT-CREMET utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A MARGIT-CREME ártalmatlan, zsírtalan, vegytiszta készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést keltett.

— ARA 1 KORONA. —

Margit-szappan 70 fillér. - Margit-pouder 1.20.

Gyártja:

Földes Kelemen laboratóriuma

ARADON.

361

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstneműeket ki-váltak és vesznek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 508

Telefon 348.
Husserl Manó
bádogos
vizvezeték szerelő.
Javitások 161
olcsón és gyorsan.
Arad, Szt. Pál-utca 11.

Saját termésű

kitűnő minőségű gyoroki boraimat palackokban, új bor literje 28 kr., 6-bor 1906. évi 40 kr. 1908. évi 34 kr-ért árusítom. Polyák Lajos, Teleky-utca 14. 1072

Ügyes üzletszerző férfi

vagy nőnek, ki helybeli varrodákban és magánházakban nagy ismerettséggel bír, állandóan szép keresetet biztosítok. — Bővebbet Reich El. Színházbazárában. 1369

Magánvizsgálatra

felelősséggel előkészít rövid idő alatt Steiner, Kápolna-utca 28. sz. 1327

Zenél szenzáció!

Fráter Loránd, Balázs Árpád, Déry József nótáskönyvei, ismertebb dalok, Rácsos kapu, rácsos ablak, Ha te engem barna kis lány, Gyere velem akác lombos falumba, A fonóba, Száz szál gyertya, Ott ahol a marosvize, Őszi rózsá, Hull a zápor kün a pusztán, Darumadár. Ezenkívül 120 magyar dal 8 kötetben 5 korona egy-egy kötet külön-külön 2 korona. Ingusz I. és Fia zenemű-kereskedése Andrássy-tér 16. 671

Délutáni órákra

könyvelést és egyéb irodai teendőket is elvállalok. Leveleket „Szerény igények” alatt a kiadóhivatal továbbít. 1292

Aradhoz közel fekvő pusztai háztartás önálló ellátására egyszerű,

jó gazdaasszony keresetlik,

ki jól főz és a falusi háztartás minden ágazatához ért. Belépés ideje f. évi április hó 1. Cím: Dr. Mittler Izidor Arad, Nádasdy-palota. 1373

Jóforgalmu

fűszerüzlet és vendéglő tekepályával eladó. Cím a kiadóban. 1384

Kegyi bor,

340 Hl. 1909. évi fehér és 50 Hl. 6 bor jutányos áron eladó. Kapható hektónként is: Az 1909. évi 32 kor., az 6-bor 45 és 60 kor. Ó rizling 70 kor. Dr. Petrán Jánosné, Kovaszinc. Aradmegye. 1890

Felső kereskedelmi iskolát

végzett, gyakorlottabb keresztény fiatalember, ki katonai kötelezettségének eleget tett, alkalmazást nyer 150 kor. kezdőfizetéssel. — Ajánlatok az eddigi alkalmaztatás megjelölésével „Önálló” jelige alatt a kiadóba kéretnek. 1148

Eladó kocsik.

Egy Kölber-féle phaeton hajtókocsi luxus kiállításban egy Kölber-féle amerikaner, továbbá egy vászonfedelű vis-a-vis eladó. Bővebbet Erzsébet-körút 22. a házmesternél. 1294

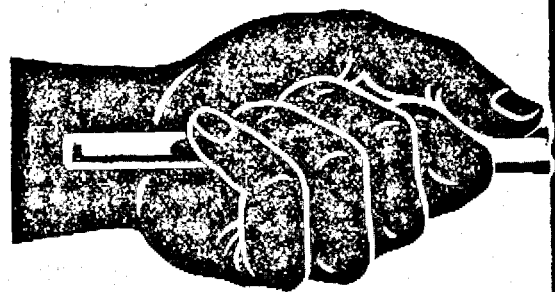
Görredőnyökhöz

acél rugókat raktáron tartok s kívánatra azt el is helyezem. Minden lakatos munkát elvállalok. 1082

Panker F. Viktor
mű- és építő-lakatos.
Arad, Fácán-utca 6. sz.
Telefon 590.

Globin
a legjobb és legfinomabb
cipőcrém
Fritz Schulz jun. R. T. Eger Csahorcz
5861—V

Tavaszi újdonságok: Rendelésszerűen készült női costümök

toilettek, felöltők, köpenyek legelegánsabb
==== kivitelben és nagy választékban ====

RADÓ GYULA

női divatáruházában 1632

ARAD, a Minorita templommal szemben.

Külön mérték osztály.

Telefon szám 238.

Üzlet megnyitás!

1209

FODOR és HALÁSZ

kalap, fehérnemű és uri divat üzlete

megnyit

Neumann M. cs. és kir. udvar. szállító ruhatelepe mellett.